КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

ВУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 24 (4530). | 4 февраль, 1971 йил, ПАЙШАНБА | Баҳоси 2 тийин.

АГРЕГАТЛАР ЭКИШГА ШАЙ

СОЛДАТСКОЕ. («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). КПСС XXIV съезди шарафига вахтада туриб ишлаётган Оққўрғон районидаги «Заря коммунизма» колхозининг механизаторлари экиш агрегатларини — ремонтдан чиқариб бўлдилар.

Бу йил колхозда 17 та сеялка чигит экади. Механизаторлар бу агрегатларни ҳам қайта ремонтдан чиқариб, мойлаб қўйишди. Ер текислайдиган борона, чизель ва бошқа агрегатлар ҳам ремонтдан чиқай, деб қолди. Моҳир механизаторлардан Ким Александр, Ким Владимир, Неъмат Имомов ва бошқа ўртоқлар техникани тез ва сифатли ремонтдан чиқариб, экишни бир ҳафта ичида уюшқоқлик билан ўтказамиз, демоқдалар.

КУНИГА БИР ТОННАДАН

Қўйлиқдаги теплица комбинатида помидор узиш ва сотиш ишлари давом этмоқда. Сабзавоткорлар кунига бир тоннага етказиб помидор, бодринг ва резавор маҳсулот тайёрламоқдалар.

Сабзавот етиштиришда агроном Оқил Саидрасулов бошлиқ участканинг ишчилари айниқса намуна кўрсатишяпти. Улар кунига 25 тоннага етказиб маҳсулот топширмоқдалар.

Хўжаликда яқин кунлар ичида редиска, укроп ва бошқа резаворлар узилиб, савдо ташкилотларига жўнатилади.

Янгийўл шаҳридаги кондитерачитқи бирлашмасининг аҳил коллективи партиямизнинг XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан нишонлаш учун курашмоқдалар. Суратда: (юқорида чапдан) ачитқи цехининг бошлиги С. Ермошин, К. Полвонбоев ва О. Тожибоев ўртоқлар. (Пастда) ачитқи цехининг умумий кўриниши.

БУ ЙИЛ ҚАНОП ЕТИШТИРИШНИ КУПАЙТИРИШ ВА ДАВЛАТГА 325 МИНГ ТОННА ҚАНОП СОТИШ МАЖБУРИЯТИ ОЛИНДИ, ШУ ЖУМЛАДАН ОҚҚУРҒОН РАЙОНИ БУЙИЧА 170 МИНГ ТОННА, ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ РАЙОНИ БУЙИЧА 112 МИНГ ТОННА, ЯНГИЙУЛ РАЙОНИ БУЙИЧА 18 МИНГ ТОННА, УРТА ЧИРЧИҚ РАЙОНИ БУЙИЧА 14 МИНГ ТОННА, БУСТОНЛИҚ РАЙОНИ БУЙИЧА 12 МИНГ ТОННА ҚАНОП СОТИЛАДИ.

(Тошкент области меҳнаткашларининг 1971 йилги социалистик мажбуриятларидан).

ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАР ОММАГА

СССРда коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичи, социалистик ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш муаммолари, қишлоқ хўжалигимизни бутун чоралар билан ривожлантириш сингари жуда муҳим вазифалар иқтисодий билимларни чуқур ва атрофлича ўрганмай туриб, муваффақиятларга эришиш мумкин эмаслигини тақозо этмоқда. Шу боисдан ҳам Коммунистик партия ва Совет ҳукумати бу масалага ҳар доим жиддий эътибор бериб келди. Кенг меҳнаткашлар оммасига иқтисодий таълим беришни намунали уюштириш, халқ хўжалиги тармоқларида ишлаётган кишиларимизни иқтисодий жиҳатдан билимдон қилиш шу кеча-кундузда лянгича иш юритишимизни талаб қилмоқда.

КПСС XXIII съезди ва партиямиз Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини оғишмай амалга ошира — бориш натижасида областимиздаги партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотлари иқтисодий билимларни пропаганда қилиш ва ўргатиш соҳасида бирмунча яхши натижаларни қўлга киритдилар. Утган ўқув йилида 32 мингдан кўпроқ коммунистлар, комсомоллар ва партиясизлар партия ўқуви ва комсомол сиёсий маорифи шохобчаларида сиёсий иқтисодни ўргандилар. Техникавий ва иқтисодий билимлар, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш ва ҳунар-техникага ихлос қўйган кишилар жуда кўпчиликни ташкил этди.

Иқтисодий билимларни чуқур ўрганилаётгани меҳнат унумдорлигини кескин оширишга, ишлаб чиқаришда қувончли натижаларни қўлга киритишга олиб келади. «Узбекхиммаш», «Чирчиксельмаш», Тошкент бинокорлик материаллари комбинати, «Учқун» тўқимачилик-галантерия фабрикаси каби корхоналарда, Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», Ўрта Чирчиқ районидаги Карл Маркс номли, Терешкова номли хўжаликларда ана шундай ютуқларга эришилди. Тошкентдаги Чкалов номли авиация заводида иқтисодий билимлар ҳаётга изчиллик билан татбиқ этилганлиги сабабли ўтган беш йил ичида корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш суръати 40 процент, меҳнат унумдорлиги эса 33 процент ошди. Пландан ташқари салкам 2 миллион сўмлик фойда кўрилди. Терешкова номли колхоз аъзолари эса беш йилликни тўрт йилда бажаришга муваффақ бўлдилар. «Хўжаликни бошқариш сирлари иқтисодий билимларни пухта эгаллаб олишликдадир, — деб ёзади Оққўрғон районидаги «Заря коммунизма» колхоз партия ташкилотининг секретари Қ. Першеев, — бизлар ана шу йўлни маҳкам тутганлигимиз туфайли 1966—70 йиллар мобайнида давлатга 4895 тонна ўрнига 8303 тонна «оқ олтин» етказиб бердик».

В. И. Ленин социалистик экономикага асос солинабошланган дастлабки йиллардаёқ «Ишлаб чиқариш пропагандаси биринчи ўринга қўйилмоғи лозим» деб таъкидлаган эди. Шунинг учун ҳам ҳозирги пайтда кенг меҳнаткашлар оммасига умумий-иқтисодий таълим беришнинг 1971—75 йилларга мўлжалланган беш йиллик планини яна бир карра кўздан кечириб чиқиш ва уни бутун чоралар билан амалга ошириш учун ҳаракат қилиш ғоятда муҳимдир.

Иқтисодий таълим бериш борасидаги барча ишлар — меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларга социалистик хўжаликни юритишнинг ленинча принципларини ўргатиш, уларда иқтисодий таҳлил қилиш кўникмаларини ҳосил қилиш, иқтисодий самарадорлик ва тежамкорлик муносабатларини камол топтиришга қаратилмоғи лозим. Иқтисодий таълим бериш планларининг, программалар, кўргазмали — ўқув қуроллари, методик тавсияномаларнинг пишиқ-пухта бўлиши, юқори малакали пропагандист кадрларга эга бўлиш — асосий вазифалардандир.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети 1970 йил октябрида «Республика кенг меҳнаткашлар оммасига иқтисодий таълим беришни уюштириш тўғрисида» қарор қабул қилган эди. Мазкур қарор яқинда Тошкент область партия комитети бюроси мажлисида кўриб чиқилди ва иқтисодий таълим беришни уюштириш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Бюро мажлисида бу соҳада қатор ютуқларга эришиш билан биргаликда, жойларда нуқсон ва камчиликларга йўл қўйилаётганлиги, кадрларни иқтисодий жиҳатдан тайёрлаш ишлари намунали эмаслиги қайд қилинди.

Шуни айтиш керакки, ҳали ҳам иқтисодий билимларни ўрганиш соҳасида мунтазам, пухта ўйлаб чиқилган ягона система йўқ. Ишлаб чиқаришда бевосита банд бўлган кишилар йил бўйи ўз иқтисодий билимларини ошириш билан шуғулланмайдилар. Айрим жойларда новаторлар тажрибаси, фан-техника янгиликлари, ишни ташкил этиш тажрибалари ҳақидаги лекциялар, докладлар ва суҳбатлар камдан-кам ўтказилаётир. Укув машғулотларида назария тажриба билан узвий боғланмайди, маҳаллий мисоллар билан бойитилмайди. Машғулотлар ўтказувчи шахслар бўлажак дарсларга зарур тайёргарлик кўрмайдилар, натижада умумий гаплар, иқтисодий тушунчаларни шунчаки шарҳлаб қўйиш билангина чегараланадилар. Албатта бундай ҳолларга чек қўйиш талаб этилади.

Меҳнаткашлар онгига сингдирилаётган иқтисодий билимлар юқори савияда бўлиши учун шаҳар ва қишлоқларда, корхоналарда, колхоз ва совхозларда техника-иқтисодий билимлар университетлари, экономика проблемалари юзасидан ташкил этилган лекторий ва кинолекторийлар ишини намунали ташкил этиш, лектор кадрлар составини сифатли бўлиши, ҳар соҳанинг ўз мутахассислари ўқув-таълим ишларига кенг жалб қилинишлари зарур.

Коммунистик партия ишлаб чиққан аниқ ҳаракат программасига эга бўлган матбуотимиз иқтисодий проблемалар масалаларини атрофлича ёритиб, оммани иқтисодий жиҳатдан тарбиялаш ишига муҳим ҳисса қўшиб келмоқда. Газета ва журналларнинг саҳифаларида босилаётган иқтисодий мавзулардаги материаллар, социал-иқтисодий очерклар, ишлаб чиқаришга тааллуқли мақола ва обзорлар жойларда иқтисодий билим беришнинг қай даражада кетаётганлигини яққол кўрсатиб турибди.

Меҳнаткашларга умумий иқтисодий таълимни уюштириш ишларини кўнгилдагидек ташкил этиш мақсадида областимизда махсус кенгаш тузилди. Мазкур кенгаш иқтисодий билимлар асосларини ўрганиш юзасидан жойларда амалга оширилаётган ишларни назорат қилиб боради ва таълим бериш системасига яқиндан ёрдам кўрсатади.

1971 йил ўз мазмуни ва моҳияти жиҳатидан мутлақо ўзгача йил бўлади. Март ойида жонажон партиямизнинг XXIV съезди очилади. Шу муносабат билан яқинда областимиз меҳнаткашларининг КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш ва 1971 йил халқ хўжалиги планларини муддатидан илгари бажариш юзасидан социалистик мажбуриятлари эълон қилинди. Бу юксак мажбуриятларни шараф билан бажариш ҳар бир ишчи, колхозчи, қурувчи ва мутахассиснинг муқаддас бурчидир.

Белгиланган янги марралар, улкан режалар ҳар бир кишидан ўз меҳнат постида чинакам ғайрат кўрсатиб ишлашликни, мавжуд имкониятлардан ишнинг кўзини билиб фойдаланишликни, ишлаб чиқаришда янги-янги зафарлар қучишликни талаб қилади. Бундай вазифаларнинг уддасидан муваффақиятли чиқиш учун ҳар биримиз иқтисодий жиҳатдан саводхон, ишлаб чиқариш илмини миридан сиригача яхши билиб олган бўлишимиз зарур. Зотан, иқтисодий билимлар улкан зафарларимиз калити, камолотимиз гаровидир.

ЮТУҚЛАР МУСТАҲКАМЛАНАДИ, КАМЧИЛИКЛАР ТУГАТИЛАДИ

Янгийўл районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг аъзолари ўтган йили катта ютуқларни қўлга киритдилар. Хўжалик давлатга пахта, каноп пояси, дон ва шоли, жун, тухум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш йиллик планларини ортиғи билан бажарди.

Хўжаликнинг асосий тармоғи — пахтачиликда, айниқса, салмоқли ютуқларга эришилди. Утган йили колхоз пахтакорлари 799 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 28.2 центнердан «оқ олтин» ҳосили йиғиб олишди. Планга қўшимча равишда 152 тонна дурдона топширилди.

Колхоз аъзолари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини ҳаётга тадбиқ қила бориб, деҳқончилик маданиятини ошириш ва шу асосда мўл ва арзон пахта етиштириш учун курашни авж олдирдилар. Жумладан, ўтган йили пахтачиликни, айниқса йиғим-теримни механизациялаш борасида катта ишлар амалга оширилди.

Хўжалик механик-ҳайдовчилари ялпи ҳосилнинг 1205 тоннасини «зангори кема»лар ёрдамида териб олиб, районда машина терими пешқадамларидан бири бўлдилар. Кўпчилик дала гвардиячилари 60—80 тоннадан пахта теришди. Илғор механизаторлардан Р. Исҳоқов ва С. Искандаров ўртоқлар эса ўзларининг терим агрегатлари бункеридан хирмонга 90—100 тоннадан «оқ олтин» тўкдилар.

— Фидокорона меҳнат қилиб, экинлардан мўл ҳосил етиштирганимиз туфайли ўтган йили колхозимиз бўйича 1 миллион 400 минг сўм даромад қилдик, — деди яқинда бўлиб ўтган ҳисобот йиғилишида колхоз раиси ўртоқ Ж. Очилов. — Бу эса 1969 йилдаги даромадимиздан 350 минг сўм кўп, демакдир.

«Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройлик», деб бежиз айтилмаган. Колхоз ишлаб чиқаришида ғайрат-шижоат билан меҳнат қилган хўжалик аъзолари А. Салимов, Т. Нурбоев, Я. Зияев каби ўртоқлар ўтган йили 3—3.5 минг сўмдан даромад қилдилар.

Колхоз экономикасининг юксалиб бораётганлиги натижасида хўжаликда дала меҳнаткашларининг турмушини фаровонлаштириш, қишлоқларни ободонлаштириш учун тобора кўпроқ маблағ ажратиляпти. Хусусан, 1970 йилда колхознинг маданий-маиший эҳтиёжлари учун қарийб 36 минг сўм ёки пландагидан 6.5 минг сўм ортиқ маблағ сарфланди. Бу маблағларга колхозчилар учун янги турар-жой бинолари, маиший хизмат кўрсатиш корхоналари қурилди.

Докладчи ва хисобот доклади юзасидан музокараларда сўзга чиққан нотиқлар ўтган йилги ютуқлар билан бир қаторда камчиликларни ҳам айтиб ўтдилар ва уларни бартараф этиш юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини баён қилдилар.

— Колхозимизнинг ҳамма бригада ва звеноларининг ер шароити, сув, техника, ўғит ва ишчи кучи билан таъминланиши деярли бир хил, — деди колхоз аъзоси Р. Муродов. — Шунга қарамай, Қ. Абдураимов, Б. Эшонқулов, Т. Нурматов ўртоқлар бошлиқ звеноларда ҳосилдорлик гектар бошига ўртача 30—33 центнерни ташкил қилган ҳолда 9 та звеномизда бу кўрсаткич 26 центнердан ошмади. Тўғри, мазкур звенолар пахта тайёрлаш йиллик планларини бажардилар. Бироқ, ўтган йилги қулай шароитда колхозимизда ҳар гектар майдондан 30 центнердан ҳосил етиштириш мумкин эди. Шунинг учун бу звенолар пахтакорлари ўтган йилги камчиликларидан тегишли хулоса чиқариб, бу йил пахта ҳосилдорлигини кескин ошириш чора-тадбирларини кўришлари лозим.

1970 йилда колхозда жамоат чорвачилигини ривожлантириш соҳасида ҳам дуруст кўрсаткичларга эришилди. Қорамоллар наслдорлиги яхшиланди, бузоқ олиш плани оширилиб бажарилиши ҳисобига қорамоллар сони ортди. Лекин, хўжалик гўшт ва сут етиштириш ҳамда давлатга сотиш планларини ўринлай олмади. Бунинг асосий сабаби — чорва молларига мустаҳкам озуқа базаси барпо қилинмаганидадир. Масалан, 61 гектар бедазорнинг ҳар гектаридан бор-йўғи 80 центнердан беда олинди. Ҳар бир қорамол ҳисобига 300 килограммдан силос бостирилди, холос.

Колхоз чорвадорлари бу йил йўл қўйилган камчиликларга барҳам беришга, эл-юрт дастурхонини чорва маҳсулотига тўкин қилишга қатъий қарор қилдилар.

Йиғилиш қатнашчилари тўққизинчи беш йилликнинг тўнғич йилидаги марраларини белгилаб олдилар. Хўжалик заршунослари Пахтаобод, Ромитон, Шуманай ва Оққўрғон районлари пахтакорларининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, 1971 йилда пахта ҳосилдорлигини гектар бошига ўртача 33.5 центнерга етказишга ва давлатга 2500 тонна «оқ олтин» топширишга қарор қилдилар.

Шунингдек, колхоз аъзолари бу йил она-Ватанга 1500 тонна каноп пояси, 10 тонна пилла, 207 тонна сут, 400 центнер гўшт ва кўплаб бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берадилар.

Съездолди меҳнат вахтасида туриб ишлаётган колхозчилар юбилей йилида қўлга киритган ютуқларни мустаҳкамлаш, янада юксак марраларни эгаллаш иштиёқи билан меҳнат қилишаяпти.

Э. ЭРНАЗАРОВ.

КОЛХОЗЛАРДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ

17 апрель—Коммунистик шанбалик куни

ТАШАББУСГА КЕНГ ЙЎЛ

Пойтахтимиздаги трактор заводининг трактор прицеплари ўқи тайёрлаш участкаси ишчилари Москвадаги Ленин комсомоли номли автомобиль заводи коллективининг 17 апрелда коммунистик шанбалик ўтказиш ҳақидаги ватанпарварлик ташаббусини республикамизда биринчилар қатори қўллаб-қувватладилар.

— 40 йиғувчи слесарларни бирлаштирган бу участка корхонамизда пешқадам коллектив ҳисобланади, — дейди йиғув цехи бошлиғи ўртоқ М. Хўжаев. — Улар умумхалқ шанбалигини ўтказиладиган кунгача тўрт ойлик топшириқни бажаришга қарор қилишди.

Участка аъзоларининг ибратли ташаббуси қанот ёзмоқда. Ташаббусга автомат цехи ишчилари ҳам қўшилишди. 300 ишчидан ташкил топган мазкур цехга ўртоқ А. Манков бошчилик қилади. Цех коллективи шанбалик куни иқтисод қилинган хомашё ҳисобига дала меҳнаткашларига 120 прицеп ҳамда Т28Х4 маркали 60 та тракторлар учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаради.

Корхона партия комитети томонидан кўриб чиқилиб, тасдиқланган умумзавод тадбирларини кўздан кечирамиз. Механизациялаш цехи аъзолари шу куни иқтисод қилинган материаллар ҳисобига икки смена текинга ишлаб беришга аҳд қилишди. Электр цехида эса тежаб қолинган материаллар асосида 10 та электр двигатели йиғилади.

Тракторсозларнинг ватанпарварлик ташаббусида корхона ветеранлари, ҳозир пенсиядаги отахон-онахонларимиздан Ленин ордени кавалери, штамповкачи С. Муротов, М. Сидельникова кабилар ҳам иштирок этиш истагини билдиришди. Умуман шу куни корхонада 100 та трактор ва 160 та прицеп ишлаб чиқарилади. Ишчиларга тўланадиган иш ҳақи эса беш йиллик фондига топширилади.

Б. АКСАНИЧ.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ОҚҚЎРҒОН. 600 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин», 78 гектар майдондаги канопдан 145 центнердан ҳосил йиғиштириб олган «Партия XXII съезди» колхози аъзолари юбилей йилини катта зафарлар билан якунлашди.

Колхоз пахтакорлари ва лубкорлари эндиликда янги беш йилликнинг дастлабки йили мўл ҳосилига пухта замин ҳозирлаб далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш каби тадбирларни уюшқоқлик билан ўтказишяпти.

П. ЭРГАШЕВ.

* * *

ЯНГИЙЎЛ. «Ленинград» совхозида кунига 30—35 тоннадан маҳаллий ўғит шудгорлаб қўйилган майдонларга чиқариб тўкилмоқда. Маҳаллий ўғитларни прицепларга ортиш ва далага тўкиш ишларининг ҳаммасида машиналардан фойдаланиляпти.

И. АБДИЕВ.

Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхознинг сут-товар фермасида меҳнат қилаётган И. Абдураимова ва С. Бобоева каби илғор соғувчилар ўтган йили ўзларига бириктирилган соғин сигирлардан 2800—2900 литрдан сут соғиб олиб катта муваффақиятни қўлга киритдилар.

Суратда: И. Абдураимова ва С. Бобоева ўртоқлар.

А. ТУРАЕВ фотолари.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1971 ЙИЛ 1 ФЕВРАЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Квартал планига нисбатан процент ҳисобида).

Районлар	Гўшт	Сут	Тухум	Жун
Оққўрғон	75,0	40,4	35,0	6,0
Бекобод	30,1	37,1	37,7	10,0
Бўстонлиқ	59,4	32,3	54,4	0,7
Бўка	54,0	39,8	37,6	7,8
Юқори Чирчиқ	58,1	37,4	23,2	0,9
Калинин	43,2	33,4	22,0	1,5
Оржоникидзе	72,5	24,8	36,9	10,0
Пискент	29,4	32,9	9,7	1,2
Ўрта Чирчиқ	15,9	33,0	21,9	1,0
Янгийўл	43,8	34,8	38,0	8,4
Область бўйича	44,1	34,4	28,2	3,3

ЛУНОХОД САФАРИНИНГ БОСҚИЧЛАРИ

«Луноход-1»нинг Ойдаги учинчи иш куни 20 январда тугади. Олимлар ва конструкторлар бу иш кунининг натижаларини якунладилар. Экспериментга қилинаётган оператив-техникавий раҳбарлик «Луна-17» Бош конструкторининг кабинетида кенгаш ўтказди. Бош конструктор, экспериментлар техникавий раҳбарининг ўринбосари, илмий группанинг раҳбари, Ой заминини химиявий анализ қилувчи группа раҳбари, рентгенли телескоп мутахассиси, Луноход шассисининг етакчи конструктори ва бошқалар кенгашда ахборот беришди.

Ойдаги учинчи куннинг асосий вазифаси Луноходни қўндирувчи босқич олдига олиб бориб қўйишдан иборат бўлди. Бу вазифа ҳал этилганлиги кенгашда кўрсатиб ўтилди. Автомат бир кун ичида Ой юзасида 1936 метр яъни дастлаб планлаштириб қўйилгандан ҳам кўпроқ йўл босди. Луноходга ердан туриб уч мингга яқин радио команда берилди, машинанинг телекамералари ўн бешта кенг манзарани ва беш марта юлдузлар манзарасини суратга олди.

Луноход ҳаракати давомида Ой заминидан 200 дан кўпроқ намуна олинди. Бу намуналардан Ой заминининг физикавий-механикавий хусусиятларини ўрганиш учун фойдаланилди. Луноход қўндирувчи бошқа томонга борган йўлдаги замин Ойнинг иккинчи кунида аппарат босиб ўтган йўлдаги заминга нисбатан мустаҳкамроқ эканлиги аниқланди. Луноход 80 га яқин кратердан, шу жумладан, диаметри 150 метр чамаси бўлган бир кратердан ҳам ўтиб кетди. Охирги кунда Луноход анча дадил ҳаракат қилди, хийлагина қиямалик жойларни ҳам босиб ўтди. Ўзиюрар аппаратлар Ой юзасида етарли суръатлар билан юра олади, деган хулосага келиш мумкин.

Ойнинг учинчи кунида рифма асбоби саккиз соатдан кўпроқ ишлади. Бой статистик материал тўпланди. Бу материаллар электрон—ҳисоблаш машиналарида ҳисоблаб чиқилмоқда.

(ТАСС мухбири).

БЕШЙИЛЛИК, МАҲАЛЛИЙ БЮДЖЕТ, ФАРОВОНЛИК

Областимиз меҳнаткашлари саккизинчи бешйилликни ҳамма соҳада яхши кўрсаткичлар билан якунладилар. Саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ва алоқа ташкилотлари коллективлари меҳнатда катта зафарларни қучдилар. Областимиз халқ хўжалигининг кўпгина тармоқлари ходимлари белгиланган планларнинг тўла ва зиёдаси билан бажарилишини таъминладилар.

Айниқса қишлоқ меҳнаткашларининг ютуқлари салмоқли бўлди. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари пахта етиштириш соҳасида катта зафарга эришдилар. Улар деҳқончилик маданиятини муттасил яхшилаш туфайли давлатга дон, сабзавот, полиз экинлари ва бошқа маҳсулотлар сотиш топшириқларини муваффақиятли адо этдилар. Айни вақтда халқимизнинг моддий ва маданий турмуш даражаси анча яхшиланди. Халқ маорифи янада ривожланди, соғлиқни сақлашга катта эътибор берилди.

Областимиз экономикаси ва маданиятининг юксалганлиги маҳаллий бюджетда ёрқин акс этиб турибди. Ўтган бешйилликда маҳаллий бюджетимиз миқдори 33 процент ортди. Халқ хўжалигини маблағ билан таъминлаш харажатлари 40 процент, социал-маданий тадбирларни маблағ билан таъминлаш 30 процент кўпайди.

Аввалги йиллардагидек социалистик сектордаги корхоналар ва ташкилотларнинг тўловлари бюджетнинг асосий даромад манбалари бўлиб хизмат қилди. Бу корхона ва ташкилотларнинг тўловлари барча даромадларнинг 62—63 процентини ташкил этмоқда.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги усулларини жорий қилиш корхоналар ва ташкилотларнинг молиявий-хўжалик фаолиятига ижобий таъсир кўрсатди. Ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ва рентабеллигини оширишга эътибор кучайтирилди, олинаётган фойда миқдори кўпайди, область бюджетига фойдадан тўловлар бериш икки баравардан зиёд ортди.

Область маҳаллий саноати аҳоли эҳтиёжлари учун маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва маҳаллий ресурслардан фойдаланишда, шу билан бирга маҳаллий бюджетнинг даромадларини кўпайтиришда муҳим роль ўйнамоқда. Шунинг учун ҳам маҳаллий саноатимиз ўтган бешйилликда тез суръатлар билан ривожланди. Шу йиллар мобайнида Бекобод ва Тўйтепада тикувчилик фабрикалари қурилди, Оққўрғон, Калинин районлари саноат комбинатларидаги цехлар ва ишлаб чиқаришлар кенгайтирилди. Юқори Чирчиқ районида пахта фабрикаси қурилиши тугалланмоқда. 1970 йилда маҳаллий саноат салкам 14 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилди. Олинган фойдадан бюджетга берилган тўлов 1,4 миллион сўмни ташкил этди. 1966 йилда эса у бор-йўғи 24 минг сўм бўлган эди.

Аммо область ижроия комитетининг маҳаллий саноат бошқармаси, айрим район ва шаҳар ижроия комитетлари маҳаллий саноатни янада ривожлантириш учун мавжуд бўлган ресурслар ва имкониятларини тўла ишга солишмаяпти. Ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун ажратилган маблағларнинг анчагина қисми фойдаланилмай қолиб кетмоқда. Маҳаллий хомашё, материаллар ва ишлаб чиқаришнинг ишлатилиши мумкин бўлган чиқиндиларидан фойдаланиш жуда ёмон йўлга қўйилган.

Сўнгги бешйилликда товар обороти муттасил ортиб борди. Кинотеатрлар тармоғи кенгайди, йўл ишлари ҳажми кўпайди. Натижада бу корхоналар ва ташкилотларнинг область маҳаллий бюджети даромадларига қўшадиган улушлари кўпайди. Аммо хўжаликнинг бу тармоқларида ҳам бюджетга тўловлар ажратишни кўпайтириш ҳамда бюджетдан қўшимча харажатлар қилинишига олиб келувчи катта камчиликлар ҳам бор.

1969 йилда маҳаллий савдо ташкилотлари товар обороти планини бажармадилар, муомала харажатлари бўйича нормаларнинг ошиб кетишига йўл қўйдилар. Оқибатда уларнинг оборот маблағлари 1,6 миллион сўмлик камайиб кетди. Маҳаллий Советлар эса унинг ўрнини қоплаш учун халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини таъминлашга мўлжалланган маблағларни сарфлашга мажбур бўлдилар.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати маҳаллий Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарликдаги ролини ошириш ҳақида доим ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Шу мақсадда маҳаллий Советларнинг моддий-молия базасини мустаҳкамлаш, бюджет ҳуқуқларини кенгайтириш, шунингдек уларнинг давлат даромадлари ва бюджет бўйича планларнинг бажарилишидан манфаатдорлигини оширишга қаратилган қатор тадбирларни кўрдилар. Бевосита аҳолига хизмат кўрсатувчи кўпгина муассасалар район бюджетиларидан қишлоқ ва посёлка Советларига берилди.

Бешйиллик мобайнида қишлоқ ва посёлка Советларининг бюджетлари 60 процентдан зиёдроқ кўпайди. Маҳаллий бюджетларни бажариш вақтида олинган барча қўшимча даромадлар унга эришган район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларининг ихтиёрида қолдирилди.

Матлубот жамиятига қарашли ташкилотларда чакана товар обороти планининг бажарилиш кўрсаткичларига мувофиқ оборотдан олинадиган солиқлардан қишлоқ районлари бюджетларига қўшимча ажратмалар бериш тартиби ўрнатилди. Бу тадбир район Советлари ижроия комитетларининг чакана товар обороти планининг бажарилишидан манфаатдорлигини оширди. Натижада ижроия комитетлар матлубот жамияти иши устидан назоратни кучайтирдилар ва бу ўз навбатида товар обороти планларининг бажарилишига ёрдам беряпти.

Юқоридаги тадбирларнинг амалга оширилиши ижроия комитетлар ва улардаги молия бўлимларининг бюджетни бажариш бўйича ишларининг анча жонланишига таъсир кўрсатди. Улар корхоналарнинг молиявий-хўжалик фаолиятини чуқур ва синчиклаб ўрганадиган, қўшимча резервларни қидириб топишга кўпроқ эътибор берадиган бўлиб қолдилар.

Шунинг учун ҳам ижроия комитетлар бюджет даромадларининг тўла ва оширилиб бажарилишини таъминламоқдалар. Саккизинчи бешйиллик давомида барча шаҳарлар ва районлар бўйича бюджет даромадлари муваффақиятли адо этилди.

СЪЕЗДДАН СЪЕЗДГАЧА

Молия ходимлари ўртасида иқтисодий ва контроль-ревизия ишида яхши кўрсаткичларга эришиш учун социалистик мусобақа кенг авж олди. **Улар қабул қилинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажардилар. Фақатгина сўнгги уч йил ичида бюджетга пландагидан ташқари 26,4 миллион, шу жумладан, республика ва иттифоқ бюджетлари фойдасидан 12,5 миллион сўм ажратмалар тушишини таъминлашди.**

Бешйиллик мобайнида область маҳаллий бюджетларидан 620,2 миллион, сўмлик, шу жумладан халқ хўжалигини янада ривожлантиришга 124,2 миллион, социал-маданий тадбирлар учун 478,2 миллион сўмлик харажатлар маблағ билан таъминланди. Шундай қилиб, барча бюджет харажатларининг 97 проценти халқ хўжалигига ва социал-маданий тадбирларга сарфланди.

Бешйиллик мобайнида бюджетдан давлат капитал қурилишига 101,3 миллион сўм, шу жумладан уй-жой қурилишига 74,5 миллион сўм, мактаб, болалар боғчалари ва яслилари, касалхоналар қурилишига 16,6 миллион сўм маблағ ажратилди. Бунинг натижасида шаҳарлар, районлар марказлари янада ободонлашди, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш шароити яхшиланди. Область маҳаллий бюджетидан маблағ билан таъминланувчи мактаблар ўқувчилари, болалар боғча ва яслиларида тарбияланувчилар, касалхонадаги ўринлар сони, маданий-оқартув муассасалари анча кўпайди.

Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ўзларининг кенгайтирилган ҳуқуқларидан фойдаланиб, пландагидан ташқари шаҳарлар, район марказлари, қишлоқлар ва посёлкаларни ободонлаштириш, мактаблар, мактабгача ёшдаги болалар муассасалари, касалхоналар қуриш ва уларни капитал ремонт қилиш ҳамда шунга ўхшаш бошқа бюджет муассасаларини асбоб-анжомлар билан таъминлашга қаратилган қатор тадбирларни амалга оширдилар. Бунинг учун қўшимча қидириб топилган ва олинган даромадлар ҳамда даромадларнинг харажатлардан кўпроқ бўлишини таъминлаш ҳисобига 15,6 миллион сўм маблағ сарфланди.

Халқ хўжалигини ривожлантиришда катта муваффақиятларнинг қўлга киритилиши беш йилликнинг сўнгги йилида ҳам область бюджетининг бажарилиши учун қулай шароитлар вужудга келтирди. **1970 йилда область бюджети даромадлар бўйича 103,9 процент ва харажатлар бўйича 100,5 процент қилиб бажарилди. Даромадлар харажатларга қараганда 5,5 миллион сўм ортиқ бўлди.**

Бюджет даромадлари барча асосий турлар ва группалар бўйича бажарилди, Пландагидан ташқари олинган тушум 6 миллион сўмни ташкил этди. Барча меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район ижроия комитетлари ўз бюджетларининг даромад қисмини тўла ва ошириб адо этишни таъминладилар. Юбилей йилининг хусусиятларидан бири шу бўлдики,, Бекобод район ва Янгийўл шаҳаридан ташқари барча шаҳар ва район ижроия комитетлари бюджет харажатлар қисмининг бажарилишини таъминладилар. Бюджет даромадларини бажармаётган қишлоқ ва поселка Советлари сони кескин камайди.

Калинин, Бўстонлиқ, Орджоникидзе, Юқори Чирчиқ район ижроия комитетлари, Олмалиқ, Ангрен, Бекобод, Чирчиқ ва Янгиобод шаҳар ижроия комитетлари бюджетнинг даромадлари ва харажатлари планини бажаришда яхши кўрсаткичларга эришдилар.

Маҳаллий саноат ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари, Янгийўл кондитер-ачитқи бирлашмаси оборотдан солиқ тўлаш планларини муваффақиятли бажардилар. Халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш учун ажратилган бюджет харажатлари тўла фойдаланилди.

Агар айрим корхоналар, ташкилотлар ва бюджет муассасалари фаолиятида камчиликларга йўл қўйилмаганида бюджетнинг бажарилиш кўрсаткичлари янада яхшироқ бўларди. 1970 йилда Олмалиқ пиво заводи, Ўрта Чирчиқ, Ангрен ва Бекобод ғалла маҳсулотлари базалари планни бажаришнинг уддасидан чиқа олмади. Область маҳаллий саноат бошқармасига қарашли Товоқсойдаги химия фабрикаси маҳсулот реализация планини бажармади. Маҳаллий саноатнинг қатор корхоналарида фойдасиз харажатларга йўл қўйилди, маиший хизмат кўрсатиш бошқармасига қарашли олти корхона белгиланган планни адо этмади. Маҳаллий савдо ташкилотларида хўжасизлик ва маблағларни ортиқча сарфлаш каби фактлар ҳамон давом этмоқда. Бошқарманинг айрим ташкилотлари йўлларни ремонт қилиш, қуриш ва сақлаш бўйича ишларнинг таннархини камайтириш ҳамда бюджетга тўловлар бериш юзасидан мажбуриятларни бажармаяпти. Аҳолидан тўловларни ўз вақтида олиш ва бюджетга беришга ҳали ҳам тўла эришилгани йўқ.

Бюджет муассасаларида, айниқса халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш бўлимлари муассасаларида бюджет маблағларидан ишланмаган соатлар, оширилган маошлар, штатдан ташқари ходимлар сақлаш ва бошқа шу каби қонунсиз харажатларга ҳақ тўлаш учун маблағ ажратиш ҳолларига йўл қўйилмоқда.

Ҳозирги вақтда областимиз шаҳар ва районларида меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари 1970 йилда бюджетнинг бажарилиш натижаларини якунламоқдалар, йўл қўйилган камчиликларни аниқлаб, бу камчиликларнинг такрорланмаслиги ҳамда 1971 йил бюджетининг бажарилишини таъминлаш бўйича тадбирлар белгилашмоқда.

Областимиз молия органларининг ходимлари КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани бошлаб юбордилар. Улар ўз зиммаларига пул маблағларини сарфлаш планини бажариш, бюджетнинг қўшимча даромадларини қидириб топиш, давлат маблағларини сарфлашда иқтисодий режимни кучайтириш бўйича ўз зиммаларига янги социалистик мажбуриятлар олдилар. Эндиликда эса ана шу ваъданинг тўла уддасидан чиқишга астойдил ҳаракат килмоқдалар.

Я. ЭЛЧИБЕКОВ.

Тошкент область молия бўлимининг мудири.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ТАТАРИСТОН АССР. Қозон газ аппаратлари заводининг ишчиларидан Т. Погодина, Т. Сайфутдинова ва Ф. Мусагитова ўртоқлар уч комфортли газ плиталарини йиғишмоқда.

А. Мясников фотоси.

МОСКВА ОБЛАСТИ. СССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги «Главстальконструкция»сига қарашли Роменск механика заводида СКГ—160 маркали янги кран ихтиро қилинди. Суратда: краннинг 200 тонналик юкни кўтара олиши синаб кўрилаяпти

В. Христофоров фотоси.

М. В. ФРУНЗЕ номидаги Москва ип-газлама фабрикасининг Чертановдаги автоматлаштирилган тажриба филиали маҳсулот бера бошлади. Суратда: корхона участкаларидан бирида.

Н. Ситников фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

КОММУНИСТЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

МЕХНАТДА ИЛҒОР, РЎЗҒОРДА ДИЛДОР

Бухгалтерияда иш қизғин: чўтлар шақиллайди, ручкалар шитирлайди.

—Отангга раҳмат, Бувисора, —дейди хона тўрида ўтирган кўзойнакли киши,— 1400 сўм даромад қилибди-я!

— Ҳақиқатан бу аёлдан ўрнак олса арзийди, — дейди ёрдамчи бухгалтер.— Рўзғори катта, олти боласи бор. Даладаям меҳнат қилиб чарчамайди.

Гап коммунист Бувисора Қорабоева ҳақида бораяпти. Унинг тўғрисида ҳавас билан сўз юритилаяпти... У ёшлигидан меҳнатда тобланди. Ўрта мактабни битиргандан сўнг колхозда қолди. Жамоат ишларига берилиб кетди. У ўша кезларда актив комсомолка эди. Меҳнатда ўрнак кўрсатиш билан бирга хотин-қизлар ўртасида тарбиявий-сиёсий ишлар олиб борди. Йиллар ўтди. Бувисора ўсди, улғайди. Абибулла Бердиқулов деган шофёр йигит билан турмуш қурди, она бўлди. Лекин у оилалик бўлдим, деб уйда ўтириб қолмади балки оила бахти, жамоат манфаати учун янада яхшироқ меҳнат қила бошлади. У моҳир пиллакор. Бувисора ҳар йили пиллачиликда ном чиқариб келаяпти. Бултур ҳам Бувисоранинг звеноси ҳар қути уруғдан 55 килограмм ўрнига 130 килограмм пилла олди. Қурт боқиш мавсумидан кейин бевосита пахта ва луб далаларида ғайрат билан меҳнат қилди.

Шунинг учун бухгалтерияда таъриф қилганларидек, Қорабоева катта даромад қилган эди. Бунга турмуш йўлдошининг йиллик иш ҳақини қўшганимизда 4200 сўмни ташкил этди.

Бувисоранинг ижтимоий меҳнатдаги ютуқларини кўрсатибгина қолмай, унинг жамоатчилик фаолияти тўғрисида ҳам ифтихор билан гапирсак арзийди. Колхоз коммунистлари актив аёлни 1969 йилда ўз сафларига қабул қилган эдилар. Бу Қорабоевага янги қанот боғлади. У колхоз хотин-қизлари советининг аъзоси сифатида аёлларнинг турмуш маданиятини янада яхшилаш, уларни меҳнатга жалб этиш, фарзанд тарбиясида тўғри йўл тутиш юзасидан жуда кўп тадбирларни ўтказаётир. У колхоз партия комитети ва район партия комитети аъзосидир.

— Бувисораларнинг оиласини колхоз қишлоғида ҳавас қилмаган киши йўқ,— дейди колхоз партия комитетининг секретари Чиндавлат ака Утабоев,— улар садоқатли меҳнат, аҳл турмуш билан чинакам бахт эгаси бўлдилар. Бувисора жамоат ишида қанчалик намуна кўрсатса, оила бурчини ҳамшунчалик ихлос-эъзоз билан бажаради. У қайнатаси Бердиқул бобони ўз падаридек, қайнонаси Тилла бувини ўз волидасидек ҳурмат қилади, бошига кўтаради. Улар ҳам келинларини севикли фарзандимиз, деб биладилар. Шундай аҳиллик, эзгулик туфайли Бувисоралар янги уй-жойлик, шахсий машиналик, кўркам рўзғорлик бўлиб, турмушлари йилдан-йилга гуркираб бормоқда.

Биз яқинда шу қутлуғ хонадоннинг меҳмони бўлдик.

Меҳнаткаш ўғли, оқила келини туфайли кексайганда роҳатфароғатда яшаётган Бердиқул ота билан Тилла буви «бундай турмушнинг асоси аввало Совет давримиздир» деб айтишди. Ҳа, коммунистик давримиз миллионлар қатори бу хонадонни ҳам истиқболга олиб чиқди.

М. ТУРСУНОВ,

«Суръат» газетаси редакторининг ўринбосари.

БУНЁДКОРЛАР

Республикамиз пойтахтида кўплаб маъмурий, турар-жой бинолари бунёд этиляпти. Бу хашаматли бинолар шаҳримиз чиройига-чирой қўшмоқда. Ана шундай объектлардан бири Хуршид кўчасида қад кўтаряпти. Бу уч қаватли бинода Тошкент сейсмология станцияси жойлашади.

Уни «Главташкентстрой»га қарашли 159-трест 13-қурилиш бошқармасининг Ботир Соатов бошчилигидаги комплекс бригада аъзолари олиб боришмоқда. Бригадада 20 нафар қурувчи бўлиб, ҳар бири икки-уч қурувчилик касбини пухта эгаллаб олган. Шунинг учун ҳам бетон ётқизишдан тортиб, то уни сувоқчиларга топширгунга қадар бўлган жараёнлар шу меҳнатсеварлар қўлидан чиқади.

— Объект қурилиши ўтган йили бошланган эди,— дейди участка бошлиғи ўртоқ Т. Султонов,— қурувчиларимизнинг ғайрат-шижоат билан ишлашлари туфайли ойлик, квартал топшириқларини ошириб адо этиб келяпмиз. М. Ваҳобов, Б. Чориев ва О. Кукунбоев каби илғор қурувчилар кунлик иш нормасини 140—150 процент ва ундан ҳам ошириб бажаришмоқда.

Партиямизнинг XXIV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган меҳнатсевар коллектив объектни шу йилнинг иккинчи кварталида фойдаланишга топширишга аҳд қилди.

Қ. МУҲАММАДЖОНОВ.

ХЛОРЕЛЛА ФАЗИЛАТИ

Хлорелла — сув ўсимлиги бўлиб, қишлоқ хўжалигида, хусусан чорвачиликда муҳим ўрин тутади. Унинг бу хусусияти Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ботаника институтида илмий асосланди.

Эндиликда сув ўсимлигининг яна бир афзаллиги маълум бўлди. Хлорелла сувларни тозалаш хусусиятига ҳам эга экан.

Ҳозир бу борада Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг микробиология бўлими сув ўсимликлари лабораториясида тажрибалар олиб борилмоқда.

Шаҳарларда ва саноат корхоналарида ишлатиладиган сувни тозалашда хлорелладан кенг фойдаланиш катта иқтисодий фойда келтиради.

М. АЗАМАТОВ.

РАССОМЛАР АРМУҒОНИ

«Политотдел» колхозининг овозаси кенг тарқалган. Бу илғор хўжалик аъзолари республикамиз ижодкорлари билан яқиндан ҳамкорлик ўрнатганлар. Ўзбек мўйқалам усталари ҳам бу ерга тез-тез келиб турадилар.

Колхозга армуғон қилинган расмлар анчагина бўлиб қолди. Маданият саройида шу асарлар асосида колхоз галлереяси ташкил этилди.

Ўзига хос катта кўргазмага айланган бу галлереяда колхозчи ҳаваскор рассомлар ишлаган асарлар ҳам бор. «Тонг», «Меҳнат завқи», «Дала» каби этюдлар ана шулар жумласидандир.

А. АКБАРОВ.

ҚИШЛОҚ ОҚСОҚОЛИ

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

Кушербой қалин қор босган йўлдан ўз машинасини эҳтиёткорлик билан бошқариб борарди. Қўллари рулда, сезгир кўзлари йўлда.

Кўринишдан камгап бўлиб кўринган шофер йигит дилкаш чиқиб қолди. У туғилиб ўсган қишлоғи, бу ернинг ажойиб кишилари ҳақида завқланиб ҳикоя қила кетди:

— Уч йил ҳарбий хизматда бўлдим,— дейди Кушербой.— Куз фаслида қишлоғимизга қайтиб келдим. «Коммунистик», «Чилонзор», «Школьный», «Молодёжный» кўчаларини атайлаб яёв кездим. Шу уч йил ичида бу ерда олиб борилган ишларни кўриб завқим келди. қишлоғимга бўлган меҳр-муҳаббатим янада ошди. Юзга яқин оила янги уйларга кўчиб, ҳовли тўйларини нишонлашибди. Клуб, ҳаммом, кутубхона бинолари қад кўтарипти.

Эртаси куни Қоратухум, Тўқимбой, Қорақалпоқ, Мамут қишлоқларини бориб кўрдим, ҳамқишлоқларим хонадонида меҳмон бўлдим. Бу ерларда ҳам кўплаб ўзаришлар юз берибди. Газ, телевизорсиз оила йўқ, деса бўлади.

— Марказий участкамизда, гапида давом этди Кушербой— Абдулаҳад исмли нуроний оқсоқолимиз бор. У кўп йиллардан бери қишлоқ Советига раислик қилиб келмоқда. Қишлоқ чиройини очишда бу нуроний отанинг хизматлари бениҳоя катта. Ўзлари 60 ёшдан ошган бўлса-да, тетик, бардам.

Қишлоқ оқсоқоли Абдулаҳад ота билан учрашиб, суҳбат қургимиз келди.

— Кушербой, машинани оқсоқолнинг уйига бурмайсизми,— илтимос қилдик ундан.

— Қизиқмисиз,— кулимсираб жавоб қилди шофер.— Отани қордан қўрқиб уйда ўтирибди деб ўйлаяпсизми? У киши қишин-ёзин, куну тун одамлар орасида бўладилар. Бугун марказий участкада сув билан даволаш шифохонасини очиш маросими бўлади. Ҳойна-ҳой, оқсоқолимиз ўша ерда бўлсалар керак.

Машина янги қурилган муҳташам бино ёнига келиб тўхтади. Кенг ҳовли одамлар билан гавжум.

— Тиниб-тинчимас депутатларнинг, қолаверса, сизнинг шарофатингиз туфайли шифохонали бўлиб қолдик,— деди Свердлов номли колхоз раиси Дмитрий Алексеевич Ким Абдулаҳад отанинг қўлларини сиқар экан.— Катта раҳмат. Колхозчиларимиз энди бу шифохонада мириқиб дам олишади.

Биргалашиб, шифохона корпусига кирдик. Бу ерда шифобахш сув билан даволашга мўлжалланган хоналар.... Уларнинг ҳар бири медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланган. Врач ва ҳамширалар беморларга намунали хизмат кўрсатишмоқда.

Ота қуёш шуъласида ярқираб турган оппоқ бинога, кишиларнинг қувноқ чеҳраларига боқар экан, ўзи туғилган Қоратухум қишлоғининг аянчли ўтмишини эслади.

Айдар ота, Қушқал она: «оиламиздан ҳам билимдон бола чиқсин» деган ниятда ўғлини ўқишга беришади. 16 яшар Абдулаҳад 1926 йилда Ўртасаройдаги мактабга қатнай бошлайди. У маълумот олгач, ўз қишлоғида мактаб очиш, ёшларни билимдон қилиш ҳақида ўйлади. Бирга ўқишни тамомлаган дўстларидан Ристой ва Мамат Абдулаҳаднинг ташаббусини қўллаб-қувватлашади. «Айдар ота ўғли ўз қишлогида мактаб очиб, бепул ўқитармиш» деган хушхабар узоқ-яқиндаги қишлоқларга тарқалди.

— Ўқишни кичиккина бостирмада бошладик,— деб эслайди ота.—Кунлар ўтиши билан қўшни қишлоқлардан ҳам билим олгани болалар кела бошлашди. Дарсларни қорачироқ ёғдусида олиб борганмиз. 1932 йилда қишлоғимизда катталар учун чала саводлилар курсини очдик. Бу курсда акаларимиз, опа-сингилларимиз ёзиш ва ўқишни ўрганишарди.

Орадан бир йил ўтгач, Юқори Чирчиқ районидаги Қоратухум қишлоғида Сурангент қишлоқ Совети тузилгач, Абдулаҳад ака ана шу қишлоқ Советида секретарлик қила бошлади.

Шу кезлари қишлоқда дастлабки уйлар, кичиккина клуб қад кўтарди. янги йўллар очилди, қудуқлар қазилиб сув чиқарилди.

Унинг ташкилотчилик қобилиятидан хабардор бўлган райком ходимлари масъулиятли ишларга жалб этишди. Абдулаҳад ака ўрта мактабда директорлик қилди. Уруш йиллари Юқори Чирчиқ район партия комитетида дастлаб инструктор, сўнгра бўлим бошлиғи, кадрлар бўйича райком секретари бўлиб ишлади.

Урушдан кейинги йилларда райондаги Тельман номли колхозга раислик қилди, «Ленинград», «Интернационал» совхозларида партком секретари лавозимида ишлади. Иродали комунист қай оир соҳада ишламасин, ўз зиммасига юкланган вазифаларни сидқидиллик билан адо этди. У кўп йиллик самарали меҳнатлари учун республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи, «Шавкатли меҳнати учун» медали, «Шуҳрат» ордени билан тақдирланган.

Ота қишлоқ аҳолисининг турмуш шароити, ободончилик ишлари билан узлуксиз қизиқиб, алоқа боғлаб турди. 1966 йилда Сурангент қишлоқ Советига раис қилиб сайланди.

Катта тажриба эгаси ишни доимий комиссияларни тадбиркор кадрлар ҳисобига мустаҳкамлашдан бошлади. Свердлов номли колхознинг партком секретари Тен Сергей, бош инженер Ли Прокофий, колхознинг бош агрономи Пак Сон, ишчан ходимлардан Зуҳра Пердешова, Пак Георгий каби талабчан ва меҳнаткаш депутатларни комиссия ишларига жалб этди. Колхознинг ҳар бир участкасида депутатлар группаси тузилди. Бу группага кирувчи депутатлар учаскада меҳнат қилаётган колхозчиларнинг турмуш шароити билан қизиққани ҳолда участкани янада обод ва кўркам қилиш йўлида ғамхўрлик қилиб келишаяпти. Ота раислик қилган охирги йилларда қишлоқда кўплаб яратувчилик ишлари амалга оширилди. 75 ўринли шифохона қуриб фойдаланишга топширилди. 4 та мактаб, 3 та саноат ва озиқ-овқат магазини фойдаланишга топширилди. Кўплаб турар-жой бинолари қад кўтарди.

Қишлоқ аҳли бу нуроний ота оиласини билимдонлар хонадони, деб бежиз ном беришмаган. Абдулаҳад ота Айдаровнинг олти ўғли ва бир қизи, икки набираси бор. Катта ўғли Эркин ҳозир Одесса шаҳрида биология фани бўйича кандидатлик диссертациясини ёқлашга ҳозирлик кўраяпти. Равшаной, Мелис, Султонлар Тошкент институтларида таълим олишмоқда.

Абдулаҳад ота қишлоқни обод этишда толмай меҳнат қилмоқда.

И. ЮСУПОВ.

Юқори Чирчиқ район, Сурангент қишлоқ Совети.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ИШЛАТИЛАЁТГАН ПЛАЗМА

Москвада иссиқлик энергиясини тўғридан-тўғри электр энергиясига айлантирувчи установка ишлай бошлади. Генераторнинг қуввати 8 минг киловатт.

Установка табиий газ билан кислородда ишлайди. Бу аралашма ёниб температураси цельсий ҳисобида уч минг градусга борадиган плазма ҳосил қилади ва у кучли электромагнит қутблари орасидан секундига 2 километр тезликда ўтади. Шу пайтда электр токи ҳосил бўлади, газ оқими эса ундан нариги—одатдаги иссиқлик станциясининг буғ қозонларига кетади.

Вақти келиб иссиқлик электростанцияларида шундай магнитогидродинамик генераторлар ишлайди ва уларнинг фойдали иш коэффициентини 40 процентдан 60 процентга қадар кўтаради.

Совет Иттифоқида турли типдаги бир неча магнитогидродинамик установка ишлаб турибди. Қуввати 25 минг киловаттга борадиган установкани ишга туширишга тайёрланмоқда.

ЭЛЕКТРОМАГНИТ ВА ТИРИК ОРГАНИЗМ

Грузия олимлари электромагнит майдонларининг тирик организмга таъсири замирида электродинамик куч борлигини аниқладилар. Г. Киванишвили ва Т. Жгенти ўзгармас ва ўзгарувчан магнитлар таъсирида, шунингдек турли частотадаги радио тўлқинлар таъсирида биологик объектларда бўладиган ўзгаришларни ўрганиб чиқдилар.

(ТАСС).

ОММА НАЗОРАТИДА
№ 100

МАШИНАЛАР ҚИШЛОҚҚА

Корхонамиз машинасозлари ўтган бешйилликни улкан зафарлар билан якунладилар. Корхонамизда серунум машиналар ишлаб чиқариш технологияси тўла ўзлаштириб олинди. Ҳозирги кунда конвейерлардан тушаётган «Ўзбекистон» маркали машиналар тўрт эгатдаги ҳосилни йиғиб, деҳқон ишига барака киритмоқда.

Коллективимиз янги бешйилликнинг дастлабки ойлариданоқ КПСС XXIV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, ишда қувончли ютуқларни қўлга киритмоқда. Биз съезд шарафига ўз зиммамизга оширилган мажбуриятлар олиб ишламоқдамиз. Мажбуриятларни тўла бажариш ҳамда агрегатлар сифатини ошириш устида назоратчилар доимо кўз-қулоқ бўлиб турибдилар.

Корхона халқ контроли группаси ва постларига 428 жамоатчи бирлашган. Улар ўтган ойларда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, тежамкорлик режимини кучайтириш, бракка қарши кураш юзасидан қатор текширувлар ўтказдилар. Текширувларда аниқланган камчиликларни тугатиш юзасидан фойдали тадбирлар белгиланди.

Назоратчилардан Васильев билан Ситников ўртоқлар яқинда ускуналарнинг қандай сақланаётганлиги билан танишиб чиқдилар. Текширув давомида айрим механизмлар ва қимматбаҳо узеллар очиқ ҳавода сақланаётганлиги ва пировардида улар сифати бузилаётганлиги маълум бўлди. Текширув якунлари тезда маъмуриятга маълум қилингач, шошилинч чоралар кўришга киришилди.

Биз фақатгина ўз корхонамизда ишнинг намунали боришини таъминлабгина қолмай, заводимиз билан алоқадор бўлган қўшни корхоналар ишини ҳам кузатиб борамиз. Ўтган йили коллективимиз қўшимча равишда кўплаб шпинделлар ишлаб чиқариш мажбуриятини ўз зиммасига олиб меҳнат қила бошлади. Лекин қўшимча маҳсулот учун зарур бўлган трубалар етишмай қолди. Шундан сўнг ишга назоратчилар аралашдилар. Кўрилаётган тадбирлар туфайли Уралск шаҳридаги труба заводи керакли хом ашёларни бизга ўз вақтида етказиб берадиган бўлди.

Бундан ташқари, биз Брянск шаҳридаги бензин баклари тайёрловчи корхона ишини ҳам намунали ташкил этилишига ўз ҳиссамизни қўшдик. Илгарилари вақти-вақти билан «Ташсельмаш» заводига бензин баклари етказиб бериш графиги бузилиб турар эди. Назоратчилар талаби билан Брянск заводида буюртмаларни ўз вақтида етказиб бериш билан боғлиқ бўлган тадбирлар кўрилди. Камчиликка чек қўйилди.

Эндиликда назоратчилар янги йилнинг дастлабки квартали топшириғини КПСС XXIV съезди очиладиган кун арафасида бажариш тадбирларини кўрмоқдалар. Бу соҳада айниқса 11 ва 22-цех назоратчилари ибратли ишлар қилмоқдалар. Завод партия ташкилоти назоратчилар диққат-эътиборини маълум вазифаларга қаратиб турибди.

С. ТОЖИЕВ,
«Ташсельмаш» заводи халқ контроли группасининг раиси.

ТЕЖАЛГАНИ — НАҚД БОЙЛИК

Коммунист Иван Федорович Мозгачёвнинг номини совхозимиздагилар ҳурмат билан тилга оладилар. У ўзининг ҳаракатчанлиги, ташаббускорлиги билан бошқаларга намуна бўлмоқда. У совхоз халқ контроли группасининг раҳбари.

Партия йиғилишларидан бирида халқ хўжалигида тежамкорлик масаласи муҳокама қилинди. Ўшанда коммунист Мозгачёв сўзга чиқиб, идора аппаратини ихчамлаштириш юзасидан конкрет таклифларни ўртага ташлади. Унинг таклифи ўрганиб чиқилди. Ортиқча штатлар қисқартирилди. Шунинг ҳисобига саккиз ой мобайнида 17 минг сўм маблағ тежалди.

Иван Мозгачёв — гидротехник. Бу йил экинлардан мўл ҳосил етиштирилишида у бошлиқ назоратчиларнинг ҳиссаси катта бўлди. Назоратчилар бутун мавсум давомида экинларнинг қондириб суғорилишидан хабардор бўлиб турдилар.

Кунлардан бир куни ўртоқ Т. Тўраев бошлиқ бригадада сув чиқариб берадиган насос тўхтаб қолди. Дарҳол гидротехникни чақириб келишди. Иван ака 2—3 соат ичида насосни ишга тушириб юборди. Кейин далама-дала юриб сувдан қандай фойдаланилаётганлиги, сабзавот ҳосилини йиғиб-териб олишнинг боришини ҳам назорат қилди. Айрим ишчилар пайкаллардаги помидорларни яшикларга жойлаб, ўз уйларига олиб кетаётганликларини кўриб уларни тўхтатди.

— Бу қанақаси?

— Ўз томорқаларидан чиққан помидор, — деб бригадир чалғитмоқчи бўлди.

Ишчиларнинг томорқаси ўлчаб кўрилди. Назоратчининг гумони тўғри бўлиб чиқди. Бригадирнинг беparволигидан фойдаланган ишчилар 2,4 гектар ортиқча майдонга помидор экишган экан. Совхознинг бошқа бригадаларида ҳам томорқалар ўлчаб кўрилганда ортиқча ерлар кўплиги маълум бўлиб қолди. Давлат мулки бўлган хўжалик ерини талон-торож қилинишига йўл қўйган Т. Тўрахонов, Р. Алимов сингари бригада бошлиқларига маъмурий жазо берилди. Ортиқча томорқалардан йиғиб олинган ҳосил совхоз ҳисобига ўтказилди.

Назоратчиларимиз фаолиятидан бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Ҳозирги кунда улар қишки тадбирларни амалга ошириш, келгуси йил ҳосилига тайёргарлик кўриш, чорва қишловини намунали ўтказишда актив қатнашмоқдалар. Айниқса, Қ. Норматов, У. Иброҳимов, Ғ. Набиев, Ж. Ҳайдаров сингари назоратчилар зўр ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишламоқдалар.

Биз назоратчилар КПССнинг XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилган ҳолда ўз соҳаларимизда фидокорона меҳнат қилмоқдамиз. Тежалгани — нақд бойлик. Ўз фаолиятимизда ҳамиша ана шу нақлга амал қилган ҳолда иш юритамиз. Бу янгидан янги резервларни ишга солишга ёрдам беради.

А. НУРМУҲАМЕДОВ,
Калинин районидаги 2-«Назарбек» совхози халқ контроли группаси бюроси аъзоси.

«ЮЛДУЗ» тикувчилик фирмасининг коллективи маҳсулот сифатини яхшилаш билан бирга тежамкорликка ҳам алоҳида эътибор беряпти. Бу борада бичув цехи ишчилари бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар. Цехда кўпгина жараёнлар автоматик усулда бажарилаётганлиги учун ҳам унумдорлик ўсиб, ишчи кучи тежаб қолинмоқда. Суратда: тежамкор ишчилардан Валентина Титова автоматик кесувчи агрегатни бошқаряпти.

А. АВАЗОВ фотоси, (ЎзТАГ),

ТАДБИРЛАР БЕЛҒИЛАНДИ

Яқинда Янгийўл район халқ контроли комитети Усмон Юсупов номли комбинат бўлимларида ва совхозларида чорва қишловининг қандай бораётганлиги билан танишди. Текширишда шу нарса маълум бўлдики, айрим совхозларнинг раҳбарлари ва бошқа мутахассислар чорвачиликни ривожлантириш, чорва қишловини намунали ўтказишга етарлича эътибор бермаётирлар. Сансалорлик натижасида бузоқлар ва қўзилар парваришини ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Айниқса, Тимирязев номли совхозда бундай камчиликлар кўплаб содир бўлаяпти.

Текширув якунлари район халқ контроли комитетининг йиғилишида атрофлича муҳокама қилинди. Чорвачиликка эътиборсизлик билан қаралаётганлиги ва бу соҳада камчиликка йўл қўйилаётганлиги учун комбинат бош зоотехниги Ю. Самослед, бош ветеринария врачи В. Тучков ва Тимирязев номли совхоз директори Ф. Сиддиқов ўртоқларга бир ойлик маошлари миқдорида жарима солинди. Комитет мазкур хўжаликларда чорва қишловини намунали ўтказиш юзасидан муҳим тадбирларни белгилади.

ЖАМОАТЧИЛИККА ТАЯНИБ

Шаҳримиз меҳнаткашлари КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, ўтган беш йилликда ажойиб муваффақиятларни қўлга киритдилар.

Илғор корхоналарнинг коллективлари қисқа вақт ичида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини бир неча бор оширдилар, тежалган хом ашё материаллардан қўшимча пойафзал ва кийим-бошлар, машина ва агрегатлар ишлаб чиқардилар.

Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва материаллардан тежаб-тергаб сарфлаш юзасидан бошланган юришда шаҳар назоратчилари жонбозлик кўрсатмоқдалар. Ҳозирги пайтда саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларида, транспортда ва муассасаларда 1888 та халқ контроли группаси ва 1841 та халқ контроли пости ишлаб турибди. Бу группа ва постлар 31 мингдан ортиқ жамоатчини ўз сафига бирлаштирган. Сўнгги йилларда назоратчилар сафи яна 6 минг кишига кўпайди.

Жамоатчилар ишлаб чиқариш резервларидан унумли фойдаланишда ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашда, тежамкорлик режимини кучайтиришда ва социалистик мулкни сақлашда партия ташкилотларига яқиндан ёрдам кўрсатмоқдалар. Айниқса, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида иқтисодий тежамкорлик режимини кучайтириш тўғрисида»ги қароридан кейин назоратчилар активлиги яна ҳам ошиб кетди.

Биргина 1970 йил мобайнида улар кучи билан халқ хўжалигининг турли соҳаларида 2200 дан ортиқ текширув ўтказилди. Бу 1969 йилдагига нисбатан бир ярим марта кўпдир. 515 та текширув якуни шаҳар халқ контроли комитети мажлисида, 27 таси шаҳар ва район партия комитетлари бюро йиғилишларида, 13 таси маҳаллий Советлар ижроия комитетлари йиғилишларида, 13 таси маҳаллий Советлар ижроия комитетлари йиғилишларида муҳокама қилиниб, тегишли чоралар кўрилди. Яна ўнлаб текширув якунлари бевосита корхоналарнинг ўзида муҳокама қилинди.

Биз бошқарув аппаратини такомиллаштириш соҳасида бажарилаётган ишларни текширганимизда қатор корхоналарнинг раҳбарлари бу масалага жиддий муносабатда бўлаётганликларини пайқадик. «Узбекзолото», «Средазнефтегазстрой» тресті, абразив буюмлари комбинати, сунъий ва табиий кўн бирлашмаси каби ташкилотларда бошқарув аппаратидаги штатлардан ишнинг кўзини билиб фойдаланилмоқда. Бу ерда ортиқча штатларнинг қисқартирилганлиги туфайли 180 минг сўмлик маош фонди тежаб қолинди.

Назоратчилар шаҳардаги текширилган 340 та саноат корхонаси ва ташкилотларда қўшимча яна 160 та штатни қисқартиш мумкинлигини исботладилар. Бундан давлат 220 минг сўмлик фойда кўради.

Жамоатчилар ҳар соҳада тежамкор бўлиш учун курашмоқдалар. Ленин район халқ контроли комитети корхоналарда электр энергиясидан қандай фойдаланилаётганини текширдилар. Бу текширувга тажрибали мутахассислар жалб этилди. Улар кўплаб ташкилотларда бўлиб, энергияни иқтисод қилиш юзасидан тадбирлар белгиладилар, камчиликларни очиб ташладилар. Шу текширувдан сўнг районда энергия исрофгарчилигига чек қўйилди. Пировардида 3 миллион киловатт-соат электр энергияси тежаб қолинди.

Чилонзор район халқ контроли комитети пластмасса буюмлари заводида тежамкорлик учун кураш қандай йўлга қўйилганлигини ўрганди. Утган давр ичида заводда ишлаб чиқаришга ноалоқадор соҳалар учун 245 минг сўм сарфлаб юборилган эди. Бунинг натижасида олинадиган фойда 100 минг сўмликка камайиб кетди. Халқ хўжалиги институтидан жалб қилинган бир группа мутахассислар заводдаги мавжуд резервларни аниқладилар. Ускуналардан унумли фойдаланиш йўлларини кўрсатдилар.

Текширув ниҳоясида корхонада иқтисодий конференция уюштирилди. Конференцияда ишлаб чиқилган тавсияномаларни кейинчалик корхонада амалга ошириш билан кўплаб фойда олинди.

Биз ўз йиғилишларимизда социалистик мулкни кўз қорачўғидек сақлаш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳам тез-тез муҳокама қилиб турамиз. Бу соҳада ўтказилган оммавий рейдлар бир қатор ташкилотларда давлат мулкини сақлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигини кўрсатди. 112 та масъулиятсиз, беғам қоровул янгиланди. Ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қараётган жавобгар шахслар тартибга чақирилди. Яна бир қатор қўшимча тадбирлар амалга оширилди. Натижада халқ мулкини ўғирлаш ҳоллари илгариги йилларга нисбатан анча камайди.

Савдо соҳасида ҳам биз шундай рейдлар ўтказдик. Утган йилнинг октябрь ойида маъмурий органлар билан ҳамкорликда савдо системасини ёппасига текширувдан ўтказдик. Айрим савдо ташкилотларининг раҳбарлари назоратни бўшаштириб юборганликлари ва принципсизлик қилаётганликлари учун совет савдоси қоидалари тез-тез бузилиб турибди. 1970 йилнинг тўққиз ойи мобайнида ўтказилган текширувларда 193 та катта-кичик камчилик аниқланди. Текширув якунлари муҳокама қилингандан сўнг 374 киши жазоланди, 138 кишига жарима солинди. Назоратчилар ҳозир ҳам савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ишини намунали ташкил этиш йўлида жон куйдириб меҳнат қилмоқдалар.

Умумхалқ назоратининг асосий звенолари ҳисобланган халқ контроли группалари ва постлари йил сайин ўз активликларини ошириб бормоқдалар.

«Таштекстильмаш» заводи халқ контроли группаси материал ва хомашёлардан қандай фойдаланаётганлигини, янги техникани жорий этиш плани қандай бажарилаётганлиги билан мунтазам равишда шуғулланиб келмоқда. «Строймеханизация» тресті халқ контроли группаси ва постлари аъзолари эса ишлаб чиқариш резервларидан янада унумлироқ фойдаланиш йўлларини қидирмоқдалар. Захаров, Филиппов каби ижодкор назоратчилар таклифи билан трестда амалга оширилган янгиликлар ажойиб самаралар келтирмоқда.

Халқ контроли органлари ҳамон иш устида. Лекин биз ўз ишимизда йўл қўйилаётган камчиликлардан ҳам кўз юмиб ўтолмаймиз. Бир қатор корхоналарда давлат планларининг бажарилмай қолаётганлигига ва сифатсиз маҳсулотлар тайёрланаётганлигига биз ҳам айбдормиз. Меҳнаткашлардан савдо, умумий овқатланиш корхоналари ва шаҳар пассажирлар ташиш транспорти ишининг ёмонлигидан шикоятлар тушиб туради. Ҳамма жойда назорат талаблар даражасида бўлса, шикоятлар янада камайган бўлур эди.

Бундан буён биз бу масалаларга алоҳида эътибор билан қараймиз.

Р. КАРАПЕТОВ,
Тошкент шаҳар халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

КОМИТЕТГА ШИКОЯТ ТУШДИ

Шикоятлар бюросининг активлари хатни ўқиб, олдинига ишонишмади: ўзи Инқилоб қишлоқ Советининг раиси, юртнинг оқсоқоли, район Советининг депутати бўлса, наҳотки қўли эгри ишга бордийкин?! Обрўйининг тўкилишини, эл-юрт олдида изза бўлишини ўйламадимикин? Жуда ҳам бунчалик эмасдир. Бориб, жиддийроқ текширув ўтказиш керак. Балки, шикоятчиларнинг раисга нисбатан бирор ҳусумати бордир имзо чекишмабдику!

Назоратчилар ўша куннинг эртасигаёқ хатда келтирилган фактларни бирма-бир текширишга тутиндилар. Қарангки, ҳамманинг гапи гўё олдиндан келишиб қўйилганидек, бир жойдан чиқаяпти.

Йил бошида қишлоқ Советининг раиси Абдуманноп Мингбоев хонадонма-хонадон юриб эълон қилди:

— Улуғ Ватан уруши йилларида ҳалок бўлган ҳамқишлоқларимиз хотирасини абадийлаштириш мақсадида ёдгорлик қурмоқчимиз. Баҳоли қудрат, ким қанча ёрдам кўрсатмоқчи бўлса, марҳамат, рўйхатга ёзилиб пулни чиқараверсин.

Бундай хайрли ишдан ким ҳам четда қоларди, дейсиз. Колхозчи ҳам, совхоз ишчилари-ю, ўқитувчилар ҳам, Улуғ Ватан уруши инвалидларигача топган-тутганларини келтириб раисининг қўлига тутқазишди. Хаш-паш дегунча 1880 сўм пул йиғилди. Бу маблағ касса орқали расмийлаштирилмай, тўғри пўлат сандиққа жойланди.

Орадан ҳафталар, ойлар ўтди. Қанча-қанча ишлар битиб кетди. Аммо ёдгорлик учун битта ҳам ғишт қўйилмади. Қишлоқдагилар ташвишга туша бошлашди. Кейин секин орқаворотдан суриштиришга мажбур бўлишди. Билишса, Тер-Аванесов деган кимса 1680 сўмни, Осокин деган яна бир кимса 200 сўмни бир парча тилхат ҳам қолдирмай олиб кетибди.

Раис билан улар орасида қандай гап бўлганидан ҳеч кимнинг хабари йўқ. Мана шундан кейин район халқ контроли комитети номига тўрт энлик хат ёзилиб, бўлган сирли ҳаракат маълум қилинди.

Хатдаги гапларнинг ҳаммаси текширувда тасдиқланди. Комитет йиғилишида А. Мингбоевнинг хатти-ҳаракатлари кескин қораланди. Район партия комитетининг бюроси ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан унга қаттиқ виговор берди. Қишлоқ Совети раиси вазифасидан бўшатилиб, район Совети депутатлигидан чақириб олинди.

Ўша кезлар яна бир хат назоратчилар эътиборини ўзига тортган эди. Хатда 31-мактаб директори Абдураҳмонов томонидан молиявий интизомнинг бузилаётганлиги маълум қилинган эди. Текширув пайтида хатда келтирилган фактлар қисман бўлса-да тасдиқланди. Мактаб остонасига қадам ҳам қўймаган Солиҳовага лаборант деб ойига 63 сўм 25 тийиндан, Қорабековага эса кутубхона мудири деб 93 сўм 75 тийиндан маош тўлаб келингани рост бўлиб чиқди. Район халқ контроли комитетининг навбатдаги йиғилишида текширув якунлари муҳокама қилиниб, мактаб директори Абдураҳмоновга бир ойлик маоши миқдорида жарима солинди. Шундан кейин мактабда молиявий интизом мустаҳкамланди.

— Ўтган йили меҳнаткашлардан 33 та шикоят тушди,— дейди Ўрта Чирчиқ район халқ контроли комитетининг раиси Х. Ғаффоров.— Улардан 27 таси тасдиқланди. 6 тасида келтирилган фактлар эса текширув пайтида тасдиқланмади.

Яқинда комитет райондаги 3-кўчма механизациялашган колонна қурувчиларидан хат олди. Колонна бошлиғи И. Қолбоев бошқарув аппаратини ихчамлаштириш мақсадида 5 та штатни қисқартириш тўғрисида буйруқ чиқарган эди. Бу ҳақда у юқори ташкилотларга ҳам маълумот бериб қўйди. Лекин буйруқ чиқишга чиқди-ку, аммо бошқарув аппаратида ўзгариш содир бўлмади. Қисқарган штатларда ишлаётганлар учун ишлаб чиқариш ҳисобига маош тўланаверди.

Жамоатчи активлардан Игорь Васильевич Данилов колоннага бориб, текширув ўтказганида хат ёзган бинокорлар ҳақ бўлиб чиқишди. Шундан кейин колонна бошлиғининг кўзбўямачилиги комитет йиғилишида муҳокама қилиниб, унга 220 сўм ҳажмида жарима солинди.

Комитетга бир хат тушдими, дарҳол уни текширишга киришишади. Штатсиз шикоятлар бюроси мудири Жўрабек Астоновнинг кўплаб ёрдамчилари бор. Улар Бамаслаҳат жойларга бориб, хатлардаги фактларнинг тўғри ё нотўғрилигини аниқлаб келишади. Воқеага ўз муносабатларини билдиришади. Шунга қараб комитет йиғилишида бирор қарорга келинади.

— Биз рейдларни фақат сигналлар асосида ўтказмаймиз,— суҳбатга қўшилди район халқ контроли комитети раисининг ўринбосари Леонид Львович Яхнис.— Олдиндан тузиб қўйилган план асосида ҳам текширувлар ташкил этиб борамиз. Куни кеча 22-мактабда қишга қандай тайёргарлик кўрилганлигини текширдик. Деразаларнинг синган кўзини, мўриси ремонт қилинмаган печларни кўриб юрагимиз ачишди. Карл Маркс номли колхоз раҳбарларига бу камчиликларни кўрсатдик. Дирекция билан правление назоратчилар аниқлаган камчиликларни бартараф этиш юзасидан шошилинч тадбирлар кўришга киришдилар.

Бундан олдинроқ назоратчилар план бўйича савдо хизмати ва умумий овқатланиш корхоналари ишини текширувдан ўтказган эдилар. Рейд якунлари комитетининг махсус йиғилишида кенг муҳокама қилинди. Металл конструкциялари заводи микрорайонидаги 63-магазин мудири М. Эмиров ишдан олинди. Тўйтепа сельпосининг раиси Раҳимов жиддий огоҳлантирилди. 2-умумий овқатланиш корхонаси директори Ражабовга эса виговор эълон қилинди.

Назоратчилар кўраётган тадбирлар туфайли район ташкилотларида иш сезиларли даражада яхшиланиб бораяпти. Шу боисдан ҳам меҳнаткашлардан тушаётган шикоятлар тобора камаймоқда. Бу албатта яхшилик нишонаси.

Ж. НОСИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ТЕХНИКАНИ ҚАДРЛАНГ

Назоратчиларнинг текшируви давомида Дзержинский номли, Ленин номли, «Коммунизм» колхозлари, 1, 2 ва 3-«Далварзин» совхозлари каби хўжаликларда техникани сақлашга жиддий эътибор берилмаётганлиги маълум бўлди. Дзержинский номли колхозда 44 та пахта териш машинасидан 15 таси қониқарсиз сақланмоқда. Натижада 8 та машинанинг баллони яроқсиз бўлиб қолган.

Район халқ контроли комитети ва техника назоратчилари колхоз бош инженери А. Донаевни бу камчиликлардан илгари ҳам бир неча бор бохабар қилишган эди. Лекин бош инженер ҳам, колхознинг бошқа раҳбарлари ҳам техникани сифатли сақлаш юзасидан шошилинч тадбир кўришмади. Бунинг натижасида яна иккита комбайн ишга яроқсиз бўлиб қолди.

Бундай ҳоллар 2-«Далварзин» совхозининг 5-бўлими, Ленин номли, «Коммунизм» колхозларида ҳам юз беряпти.

Бекобод район халқ контроли комитетининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида техникани сифатли сақлаш ва кўкламги экиш кампаниясига тайёрлаш ҳақидаги масала атрофлича муҳокама қилинди. Камчиликлар йўл қўйилаётган хўжаликлардаги жавобгар кишиларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди. Машина ва механизмларни намунали сақлаш юзасидан ибратли тадбирлар белгиланди.

А. ФАЙЗИЕВ.

РЕДАКЦИЯ ХАТ

ҚОЛГАН ИШГА ҚОРЁҒАР

«Бешқайрағоч» массиви кўчаларини айлансангиз, баҳри дилингиз очилади. Кўпчилик кўчалар асфальтланиб, четларида йўлкалар қилинган. Ўтган йилда яна бир талай кўчалар текисланиб асфальтланди. Бу ғамхўрликдан массив аҳолиси беҳиҳоя хурсанд.

Лекин бизнинг маҳалламиздаги айрим кўчаларга ҳали ҳам сон кирмаяпти. Ўтган йили «Муҳаббат», Усмон Носир кўчалари ва Раҳимбобоев кўчасининг 1-проездига шағал ётқизишга ётқизилди-ю, аммо асфальтланмай қолди. Шаҳар йўл қурилиши бўлимининг айби билан мана энди қолган ишга қорёғди. Эрта-индин ерлар эригандан кейин бу кўчаларга кириб бўлмайди. Бундан мактаб ўқувчилари, кексалар ва аёллар қийналишади. Иложи бўлса, йўл қурувчилари яна биз томонга бир қиё боқишса-ю, мана шу қолган жойни ҳам асфальтлаб беришса маҳалла аҳли беҳиҳоя хурсанд бўлар эди.

«Ўткир» маҳалла аҳолиси номидан:

Т. ШУКУРОВ,
М. МАҲАМАДХЎЖАЕВ.

ҚИШЛОВ — СИНОВ

Қишлов — чорвачилик учун катта синов ҳисобланади. Жданов номли колхоз назоратчилари чорва қишловини ҳартомонлама намунали ўтказиш учун курашиб, олдиндан бир қатор ибратли тадбирларни кўриб қўйдилар. Уларнинг чорва қишлови мавсумида амалга ошириладиган иш планлари район халқ контроли комитетининг йиғилишида маъқулланди.

Планга асосан группа аъзолари отарларга бўлинишиб, жойларда қишловни яхши ташкил этиш ишига бош-қош бўлмоқдалар. Улар отарларда ва фермаларда бўлганларида молларнинг парвариши, чорвадорларга яратиб берилган шароит билан танишдилар, ем-хашакларнинг сарфланишини текширдилар.

Чорвадорлар бу соҳада қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Шундай бўлса ҳам айрим нуқсонлар назоратчилар эътиборидан қочиб қутилолмади. Назоратчиларнинг таклифи билан чорвадорларга ёқилғи ва бошқа зарур буюмлар етказиб берилди. Пичанни тежаб-тергаб сарфлаш масаласи ферма коллективи йиғилишида муҳокама қилингандан сўнг тежамкорликка эътибор кучайди.

Назоратчилар айни пайтда омма ўртасида «Социалистик мулк-муқаддас», «Тежамкор бўлайлик», «Мусобақа ва оммавийлик» деган темаларда мазмунли суҳбат ва лекциялар ҳам ўтказмоқдалар. Бу тадбирлар кишиларда масъулият ҳиссини кучайиб, камчиликларни тезроқ бартараф этиш имкониятини туғдирмоқда.

Р. АБДУРАШИДОВ,
Бўстонлиқ райони.

Тошкент асбобсозлик заводи цехларида тайёрланаётган маҳсулотлар қишлоқдаги биродарларимиз оғирини енгил қилаяпти. Корхона коллективи ҳар бир маҳсулотни сифатли тайёрлашга ва ўз вақтида буюртмачиларга жўнатишга алоҳида эътибор бераяпти. Бу борада илғор ишчилардан Маҳмуд Аҳмедов ва Рифат Халилов ўртоқлар смена топшириқларини 1,5 ҳиссадан адо этиб, кўпчилик ҳурматини қозонаяптилар. Улар актив жамоатчи ҳамдир. Суратда: моҳир ишчилардан М. Аҳмедов (чапда) ва Р. Халилов ўртоқларни кўриб турибсиз.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

Бизга ёзадилар

ИШЧАН ПОЧТАЛЬОН

Розяб акани ҳар куни эрта тонг билан 1-«Оҳангарон» совхози қишлоқларидаги кўчалар бўйлаб шаҳдам одим ташлаб кетаётганлигини кўрасиз. Ўз касбини севган Розяб ака Миникаев тўрт йилдан бери почтальонлик қилиб кўпчиликнинг ҳурматини қозонган. У 250 хонадонга хизмат қилади. Газета-журналларнинг янги сонларини, хушхабарларни, пенсия пулларини ўз эгаларига вақтида етказиб бериб раҳмат эшитади.

А. АЙНАҚУЛОВ.

ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ХОДИМЛАРИ УҚИШДА

Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхозида қишлоқ хўжалик ходимларининг билим ва тажрибаларини ошириш мақсадида қисқа муддатли ўқишлар ташкил этилган.

Яқинда бўлиб ўтган машғулотда совхознинг бош экономисти ўртоқ П. Ермилов «Хўжалик экономикасини юксалтиришда ишчи-хизматчилар ва мутахассисларнинг вазифалари» тўғрисида мазмунли лекция ўқиди.

Ҳафтада икки марта мунтазам равишда ўтказилаётган бу ўқиш машғулотлари хўжалик ҳаётини яхши ўрганиб олишда тингловчиларга катта ёрдам бермоқда.

Ф. ЗИЁДУЛЛАЕВ.

ҲАММА МИННАТДОР

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози гузарида очилган дорихонага кирганмисиз? Бу ерда ўртоқ Саттор Жўрабоев қишлоқ аҳолисига намунали хизмат қилмоқда. Хушмуомала, кишиларга меҳрибон Саттор Жўрабоев беморлар истаган дори-дармонларни ўз вақтида топиб бериб, уларнинг ҳурматига сазовор бўлаяпти.

«Ленинизм», Жданов номли колхозларда истиқомат қилувчи деҳқонлар, зиёлилар Саттор акадан миннатдорлар.

Э. ТОШМУРОДОВ.

Яқинда тошкентлик таниқли болалар шоирлари Олмалиқдаги 2-сон болалар боғчасида бўлдилар. Суратда: Ҳамза мукофоти лауреати Қуддус Муҳаммадий ва тошкентлик рус шоири Андрей Иванов ўзларининг севимли китобхонлари даврасида.

Л. Глауберзон фотоси.

«БИЛИМЛАР УЙИ»ДА

«Билимлар уйи» илм-фан ва маданият ёювчи даргоҳ сифатида кенг танилган. Бу ерда ўтказилаётган савол-жавоб кечалари, донгдор кишилар билан учрашувлар, катта қизиқиш уйғотмоқда.

Ҳар галдагидай бу йил ҳам ленинча ғоявий меросни ўрганишга алоҳида аҳамият берилади. Сиёсий маориф системасида шуғулланаётган тингловчилар учун консультациялар ўтказиш планлаштирилди. В. И. Лениннинг «Нима қилмоқ керак», «Материализм ва эмпириокритицизм», «Апрель тезислари» каби асарлари бўйича алоҳида машғулотлар бўлади.

Аҳлоқий тарбия масалалари билан боғлиқ мавзуларда ҳам кечалар, суҳбатлар ўтказилади. Бунда турли усуллардан фойдаланилади. Чунончи, «Кругозор» типида ёшларнинг оғзаки журнали ташкил этилади.

Ҳарбий ватанпарварлик клуби фаолияти ҳам тарбиявий ишларга қаратилади. Ёшларнинг эстетик диди, севги ва муҳаббат, никоҳ ва оила каби мавзуларда туркум лекциялар уюштирилади.

«Олимлар — меҳмонимиз» деган номда бўладиган учрашув кечаларига пухта ҳозирлик кўрилмоқда. Бундай кечаларда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ядро физикаси, Кибернетика, Сейсмология институтлари олимлари ўз ишлари ҳақида гапириб берадилар.

Нуриддин БАРКАШЕВ,
республика «Билим» жамияти редакция ва нашриёт бўлимининг мудири.

ЯНГИ шеърлар

Рўзи ҚОДИРИЙ.

ЧЕРТМАСИН

Жоним чертсин аҳд торини,
Аҳди ёлғон чертмасин!
Ғубори йўқ қалб тамбурин
Хулқи шайтон чертмасин!
Ҳамнафас куйлар жаранглаб
Хирад аҳлин шод этар,
Дил ипингни дилга боғла,
Дилни ҳижрон чертмасин!
Мамнуният базмидир бу,—
Менга жўр бўл юзингда,
Таралсин дилкаш наволар,
Жонни афғон чертмасин!
Мен висоллар оғушиман,
Йўқ фироққа тоқатим,
Кўрмасин кўзлар жудолик,
Доғини жон чертмасин!
Давримиз солномасида
Асло ҳасрат они йўқ,
Бу хуррам замон торини
Ғайри даврон чертмасин!
Умрима йўқдир надомат,
Куйларим ғамдин йироқ,
Чўғ бўлиб ёнган юракни
Совуқ фармон чертмасин!
Муродимиз созидир бу,
Шодиёна созлаган,
Қувонч чертсин уни зинҳор,
Мунгу армон чертмасин!
Кел, яқин кел Қодирийга
Жўр қилиб айт қўшиғинг,
Васли чоғин дамлари бу,
Айрилиқ он чертмасин!

БАХТ

Йўллар кўп,
Ҳамма йўлдан юриб
бўлмайди.
Гуллар кўп,
Барчасини ҳидлаб бўлмайди.
Китоблар, китоблар —
Умр етмас барин ўқишга.
Умрки,
Қонгунча яшай олмайсан,
Ул шароб,
Ул бўса,
Тўймайсан,
Тўймасан...

* * *

Оний бир завқ эҳтироси-ла
Бола узди маъсум ғунчани.
Баргларини юлиб, эзғилаб,
Сўнгра отди гул бечорани.
Гарду чангга қоришиб бедор
Ўксиб ётди хазонлар аро.
Бериб унга баъзилар озор
Босиб ўтди беҳис, бепарво.
Кекса бир чол (ёшин
яшаган)
Қўлга олди уни
«бай-бай»лаб.
Гардин артди, сўнг
қуруқшаган
Лабларига босди авайлаб...

Қ. КЕНЖАБОЕВ.

Спорт

ФИНАЛЧИЛАР АНИҚЛАНДИ

Ўтган сешанба куни Москва ва Ленинградда хоккей бўйича СССР кубогининг ярим финал мусобақалари бўлди. Ленинград армиячилари мамлакат чемпионлари — ЦСКА хоккейчиларини қабул қилдилар. Учрашув Марказий Армия Спорт Клуби хоккейчиларининг шиддатли ҳужуми билан бошланди. Улар мезбонлар дарвозасига кетма-кет учта шайба киритадилар. Лекин ўйинда бурилиш ясай олган ленинградликлар учрашувни 7:5 ҳисобида ўз фойдаларига ҳал қилишга муваффақ бўлдилар.

Москва спартакчилари билан Воскресенскнинг «Химик» командаси ўйини ҳам жуда қизиқарли ўтди. Рақиблар асосий вақт ва қўшимча берилган 20 минут ичида ҳам орани очиқ қилолмадилар — 1:1. Шундан сўнг командалар икки марта бештадан штраф — булит уришга мажбур бўлдилар. Бунда спартакчилар дуруст натижага эришиб, 4:3 ҳисобида ғалабани қўлга киритдилар. Шундай қилиб, мамлакат кубогининг финалида «Спартак» билан Ленинграднинг Армия Спорт клуби учрашади.

7 УЙИН — 7 ҒАЛАБА

Аёллар ўртасида Совет Иттифоқи волейбол чемпионатининг биринчи тур мусобақалари тугади. Воронеж шаҳрига тўпланган саккиз команда иштирокидаги мусобақа Тошкентнинг «Автомобилчи» коллективининг ажойиб зафари билан якунланди. Ҳамшаҳарларимиз Воронеж, Фрунзе, Олмаота, Ашхобод, Душанба, Тбилиси волейболчиларини енгганларидан сўнг охирги учрашувгача битта ҳам мағлубиятга учрамай келаётган Свердловскнинг «Уралочка» командаси билан мусобақалашдилар. Бу ўйинни ҳам тошкентликлар 3:0 ҳисобида ғалаба билан якунлашди.

Энди 17 февралда Тошкентда чемпионатнинг иккинчи тури бошланади. Пойтахтимизга Вильнюс, Минск, Рига, Таллин шаҳарларининг аёл волейболчилари келадилар.

Тошкентдаги республика рус тили ва адабиёти институтида баскетбол мухлислари кўп. Суратда: тренер ўртоқ А. Форменко студентлар билан машқ ўтказмоқда.

Т. Каримов фотоси.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ ЗАРБАЛАРИ

ХАНОЙ, 2 февраль (ТАСС). Жанубий Вьетнамдан олинган хабарларга қараганда, халқ озодлик қуролли кучлари 1 февралга ўтар кечаси Америка қўшинларининг бир қанча базаларини, жумладан Данангдаги ҳарбий ҳаво базасини, Фуиен вилоятидаги Туихоа аэродромини Кханьхоа вилоятидаги Камрандан ғарби-шимолда жойлашган вертолётлар базасини ва 52-артиллерия полкининг артиллерия базасини шиддатли ўққа тутдилар.

Шу кечаси озодлик армиясининг жангчилари Данангдан 30 километр ғарби-жанубда жойлашган қўғирчоқ қўшинларнинг команда пунктига ҳужум қилганлар ва Чулайдан 7 километр ғарбда жойлашган «Америкал» дивизиясининг бўлинмасини ўққа тутганлар.

ХАЛҚ ФРОНТИ ТУЗИЛМОҚДА

КАРАКАС, 2 февраль. (ТАСС). Венесуэланинг Маракае шаҳрида республика — демократик иттифоқ партияси олий кенгашининг мажлиси бўлди. Бу мажлисда Венесуэлада тузилаётган «Янги куч» номли бирлашган кенг халқ фронти составига кириш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилинди. Халқ сайлов ҳаракати ва мамлакатдаги бошқа тараққийпарвар ташкилотлар бу фронтга киришган. Халқ фронтининг асосий вазифаси — сиёсий ҳокимиятни қўлга олишдан ва Венесуэла халқ оммасининг манфаатларини кўзлаб кенг кўламдаги ижтимоий, сиёсий ва иқтисодий ўзгаришларни амалга оширишдан иборат.

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН

Ҳар йили 4 февраль куни Цейлон халқи мустақилликка эришган кунини тантанали равишда нишонлайди. Бундан 23 йил муқаддам худди шу куни Цейлон сиёсий мустақилликка эришди.

Британия миллатлар ҳамкорлиги ташкилоти доирасида қолган Цейлон сиёсий мустақиллиги расман тан олинган бўлса-да, унда мустамлакачи инглизлар таъсири ҳамон кучли эди. Улар ҳокимиятни ўзларига содиқ йирик ер эгалари ва амалдорлар қўлига топширишдики, натижада Цейлонда йирик буржуа партияси — Бирлашган миллий партия вужудга келди. Мамлакат фақат расмий жиҳатдангина Англиядан мустақил эди.

Аммо, 1956 йилги парламент сайловлари давомида орол халқи чинакам мустақиллик учун астойдил курашиб, Бирлашган халқ фронти партияси номзодлари учун овоз берди. Натижада шу партия раҳбари Соломон Бандаранаике янги ҳукуматни бошқаришга киришди.

Янги ҳукумат ўз ташқи сиёсатида инглиз мустамлакачиларидан мустақил йўл тутди. Цейлондаги инглиз ҳарбий базалари тугатилди. Англия капиталининг мавқеига жиддий зарба берилди. Миллий экономикани ривожлантириш учун астойдил ҳаракат қилина бошланди. Қудратли давлат сектори бунёд этиш учун темир йўл ва автомобиль транспорти, алоқа воситалари, денгиз портлари ва аэродромлар, катта мол-мулк ва саноат корхоналари шу секторга киритилди. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатлар мустақил Цейлонга катта мадад бердилар. СССР ёрдамида пўлат-прокат ва шина заводлари, ун комбинати қурилди. Халқ шу тадбирларни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаб турди.

Цейлон ҳукуматининг бу изчил сиёсати мустамлакачилар ва ички реакция кучларининг қаттиқ қаршилигига учради. 1959 йил сентябрь ойида Соломон Бандаранаике будда монахининг қўли билан ёвузларча отиб ўлдирилди.

Аммо, мамлакатдаги прогрессив кучлар ўз бирдамлигини қатъий намойиш этиб, Сиримаво Бандаранаике хонимни мамлакат бошлиғи қилиб кўтарди. 1960 йил июль ойида у раҳбар бўлган Цейлон озодлик партияси сайловларда кўпчилик овоз олганидан сўнг Сиримаво Бандаранаике дунёда ягона аёл бош министр қилиб сайланди.

Прогрессив ҳукумат мустақил йўлдан бориб, ўз миллий саноатини ривожлантириш борасида муҳим тадбирлар кўрди. Авваллари асосан Англия ва АҚШдан келтириладиган товар маҳсулоти импорти қисқартирилди. Нефть маҳсулотлари савдосини национализация қилишга тайёргарлик кўрилди. Маорифни ривожлантириш соҳасида катта қадам қўйилиб, ягона давлат таълим системаси тузилди.

Ҳукуматнинг шу каби қатъий тадбирлари ташқи ва ички реакция кучларини яна васвасага солди. Ҳукуматга қарши қилинган қатор фитналар оқибатида Бирлашган миллий партия раҳбари Сенанаяке бошчилигида янги ҳукумат тузилди. У хусусий капиталистик корхоналар ҳамда чет эл капитали таъсирини бутун чоралар билан кучайтириш йўлини тутди. Давлат сектори заифлашди. Айни вақтда мамлакатда турмуш даражаси ортиб, ишсизлик яна кучая борди. Оролда озиқ-овқат проблемаси жиддий тус олиб, меҳнаткашлар аҳволи янада оғирлашди. Сенанаяке ҳукумати кўпчилик деҳқонлар манфаати йўлида аграр ислоҳот ўтказиш йўлидан бормай, балки бой фермерларни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш йўли билан бу масалани ҳал қилмоқчи бўлди. Аммо, Цейлон деҳқонлари жуда оз ерга эгалик қилганликлари сабабли озиқ-овқат масаласи ҳал қилинмади. Ҳукумат империалистик монополияларга тобора кўпроқ таяниб иш кўра бошлади.

Бундай сиёсат Цейлон озодлик партияси, социалистик партия ҳамда коммунистик партия Бирлашган фронти томонидан қаттиқ танқид қилинди. Мазкур сўл партиялар оролда ўзларининг умумдемократик ўзгаришларни амалга ошириш программаларини халққа баён этиб, мамлакатда янги конституция ишлаб чиқилиши, Цейлонни республика, деб эълон қилиш, саноатнинг асосий тармоқларини давлат секторида жамлаб, индустрлаштириш сиёсати ўтказиш режаларини олдинга сурдилар. Мазкур сўл кучлар программасида хусусий банкларни национализация қилиш, четдан келтириладиган асосий товарлар импортини давлат назорати остига олиш, чакана савдода давлат ва кооператив ташкилотлар ролини кенгайтириш, миллий савдо капиталига ёрдам кўрсатиш кўзда тутилган эди. Айни вақтда ерга эгалик қилиш ҳуқуқи камбағал меҳнаткаш деҳқонларга берилиши таъкидланди. Ташқи сиёсат соҳасида эса сўл кучлар Бирлашган фронти ҳарбий блокларга қўшилмаслик сиёсатини, миллий озодлик ҳаракатлари билан бирдамликни, империализм ва мустамлакачиликка қарши курашни, барча мамлакатлар билан дўстона алоқа ва ҳамкорлик муносабатлари ўрнатишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди.

Бутун халқ 1970 йил 27 майида ўтказилган парламент сайловларида сўл кучлар учун овоз берди. Натижада парламентда бу кучлар кўпчилик овозга эга бўлди. Ҳар уччала партия вакиллари кирган янги ҳукуматни яна Сиримаво Бандаранаике бошқара бошлади.

Янги ҳукумат ўз программасини бажаришга киришар экан. Цейлон халқини социализм томон етаклашга қарор берганлигини изҳор қилди.

Янги ҳукумат йирик ер эгалари ва савдогарларга қарши қаратилган молиявий сиёсатни ишлаб чиқиб, янги қоғоз пуллари чиқарди. Бу билан давлатнинг молиявий аҳволи яхшиланди. Бюджетда давлат секторини ривожлантиришга катта аҳамият берилди. Ҳозирги пайтда Цейлонда давлат корпорациялари ва бошқармаларидан 50 таси мавжуд бўлиб, улар 16 ташкилотга бирлашган. Давлат сектори бу йилдан бошлаб аввалгидек зарар эмас, балки 60 миллион рупий фойда келтириши кўзда тутилмоқда.

Шунингдек, оролда давлат савдо корпорацияси ҳам ташкил қилиниб, у орқали мамлакатга келтириладиган товарлар давлат назорати остига олинди. Савдо ҳамда чет эл валютасидан фойдаланиш борасида хусусий секторнинг мавқеи бу билан анча заифлашди. Айни вақтда ер ислоҳоти лойиҳасини тузиш бўйича ҳукумат комиссияси тузилди. Лойиҳада хусусий ер эгаларининг бекитиқчи ҳамда кам фойдаланадиган ерлари биринчи навбатда ерсиз ва кам миқдорда ери бўлган деҳқонлар ихтиёрига берилиши кўзда тутилмоқда. Ишсизликка қарши кураш учун эса ҳукумат 200 миллион рупий маблағ ажратди. 30 минг меҳнаткашнинг ойлик маошлари оширилди.

Цейлоннинг ҳозирги ҳукумати ташқи сиёсат соҳасида ҳам қатъий йўлдан бориб иш кўрмоқда. Цейлон ГДР, КХДР, ВДР билан дипломатик муносабатлар ўрнатди. Айни вақтда Исроил билан дипломатик муносабатлар узиб қўйилди.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи ва социалистик мамлакатлар Цейлон билан кенг савдо ва иқтисодий алоқа ўрнатиб унга ҳар тарафлама ёрдам бериб турибдилар.

Цейлон ҳукумати олдида ҳали катта қийинчиликлар бор. Орол экономикаси аксарият аграр характерда бўлиб, унда инглиз капиталининг мавқеи кучлидир. Ундан ташқари, ички ва ташқи реакция Бирлашган фронт ҳукуматининг прогрессив программаси ва тадбирларига тиш-тирноғи билан қарши чиқиб, сўл кучларни бир-биридан ажратиб қўйишга интилмоқда, бу борада империалистик кучлар мададига таянмоқда.

Аммо, мамлакатнинг прогрессив кучлари кенг халқ оммаси мададига таяниб, Бирлашган фронт бирлигини мустаҳкамлаб бормоқда, уни қўллаб қувватламоқда.

Совет кишилари Цейлон халқининг миллий байрами кунида ўз мустақиллиги учун курашда унга янги-янги муваффақият тилайдилар.

М. М. КУТИНА.
тарих фанлари кандидати.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Сўнгги пайтда АҚШ авиацияси республиканинг аҳоли яшайдиган пунктлари ва кўпгина районларининг иқтисодий объектларига ваҳшиёна ҳужум қилди. Ҳаво қароқчилари аҳоли тинч яшаётган посёлкаларга бомбалар ташладилар, ракеталар билан ҳужум қилдилар. Суратда: Вьетнам ва чет эл журналистлари Тай Мо қишлоғи яқинида америка ракеталари парчаларини кўздан кечирмоқдалар.

ВИА—ТАСС

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

18.25 — **Кўрсатувлар программаси.**

Рус тилида: 18.30 — **Мультфильм,** 18.50 — **«Ахборот»** информацион программаси, 19.05 — **Бадиий ҳаваскорлар концерти.**

Ўзбек тилида: 19.45 — **Ленинизм — давримиз байроғи,** 20.00 — **«Ахборот»** программаси.

20.15 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.45 — **Қилич ва қалқон** (4-серия), 21.55 — **Янгиликлар,** 22.00 — Ўзбекистон областларининг КПСС XXIV съездига бағишланган телевизион фестивали. **Қашқадарё области.**

23.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

УҚУВ КУРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Ўзбек тилида: 18.00 — Биринчи синф ўқитувчилари учун **консультация,** 18.30 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун. **Олий математика,** 19.15 — **Олий математика** (рус тилида).

20.00 дан — **Москва кўрсатади,**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

20.00 — **«Беш йиллик муддатидан илгари!»** (ўзбек тилида).

Рус тилида: 20.20 — **Вартан Аджемян** (ижодий портрет), 20.55 — **Кўприкдаги одамлар** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4, 5/II да **Майсаранинг иши,** 6/II да **Травиата.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/II да **Уғирланган умр,** 6/II да **Йўлчи юлдуз.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/II да **Кумуш тўй,** 5/II да **Жон қизлар,** 6/II да **Менинг жаннатим.**

Кино

Бонивур қалби (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 9 да).

Севги нафосати — «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кеч соат 6 да).

Яшил ҳалқачалар — «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Йўлдаги хоним — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Директор (2 серия) — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да).

Сайха (2 серия) — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз соат 2 ва 4.30 минутда).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

4 ФЕВРАЛДА

БУТУНИТТИФОҚ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИГИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ХОРАЗМ «ЛАЗГИ» АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

VI Жаҳон фестивалининг лауреатлари Гулсара ЁҚУБОВА, Уринбой ОТАЖОНОВ, Онабиби АҲМЕДОВА, Отажон РАЖАБОВ.

Солистлар: Шариф СУЛТОНОВ, Бека ХАЙИТОВА, Раъно ЖУМАНИЁЗОВА, Ражаб ИСМОИЛОВ, Қодир БОБОЖОНОВ ва бошқалар.

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССР халқ артисти — Гавҳар РАҲИМОВА.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

5 февралда

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ УЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДАСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

КАТТА КОНЦЕРТИ

Узбек ашула ва рақс «ШОДЛИК» ансамбли.

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист ҲАКИМ НИШОНОВ.

Концертлар кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

№ А—1680. ИНДЕКС — 64697. Р — 14638